

Ant. Gottwald:

Osídlení Prostějovska
v dobách předhistorických.

442

ROČENKA

Národopisného a průmyslového musea
města Prostějova
a Hané.

Roc II rok 1924

VYDÁVÁ KURATORIUM.

A) 1438 / 25 X

V Prostějově 1925.

Nákladem musea města Prostějova. Vytiskla knihtiskárna Václ. Horáka v Prostějově.
Mapky z litografického závodu J. Kučery v Prostějově.

GOTTWALD ANTONÍN.

Ant. Gottwald :

Osídlení Prostějovska v dobách předhistorických.

Nejdávnější minulost našeho kraje, o níž nikde nedochovaly se písemné záznamy, odhaluje praehistorie, vyličující z památek objevených v pravěkých sídlištích a hrobech způsob života a děje zaslých pokolení od prvé existence člověka až do počátku doby historické.

Téměř do 90tých let minulého století nebylo na Prostějovsku nikoho, kdo by býval pomýšlel na záchranu předhistorických starožitností. Teprve vydáváním a četbou Časopisu vlasteneckého musejního spolku v Olomouci byl povzbuzen zájem jednotlivých nadšených ochotníků, kteří se zálibou při různých příležitostech nahodile odkryté předměty sbírali a shromažďovali. Mnozí z nich pouštěli se i do pokusných výkopů; po několikerém nezdaru a zklamání však záhy ustali, zanechavše nespolehlivý materiál a četné věci „němé“.

Že šera minulost našeho kraje byla objasněna, jest zásluhou úsilovného badání I. L. Cervinky, velmi úspěšné práce F. Lipky a Dr. K. Snětiny na St. Hradisku a hlavně dlouholetým výzkumem pisatele v širokém okolí prováděným.

Hojnost míst, kde v pravěku lidé pobývali i kde k poslednímu odpočinku ukládali tělesné pozůstatky zemřelých, poznávají na příložených mapkách, na kterýchž přehledně předvádím veškerá objevená stanoviště i hroby lidí z předhistorické doby na Prostějovsku zjištěné. Z mapek těchto nejlépe seznáváme, že z určitých dob známe množství sídlišť, žádné, po případě málo k nim přináležejících pohřebišť neb i opačně, z čehož nejjasněji vysvítá, jak náš kraj dosud poměrně nepatrně jest prozkoumán, ač počet nádob, zbraní, šperků i typických střepů z různých dob jen v Národopisném a průmyslovém muzeu města Prostějova a Hané v Prostějově uložených, jest velmi značný.

Srovnáváním zaznamenaných nalezišť shledáváme také, že na mnohých místech zastoupeno je více kultur, dokonce nechybí i nalezišť, kde setkáváme se s pozůstatky všech pravěkých dob. Je též dosti častým zjevem, že v určité poloze několikráte se lidé zdržovali, jinde že zase v různých dobách pohřbívali; dosti je i míst, jež kdysi za sídliště, po mnoha staletích pak za pohřebiště si vyvolili.

Nálezů ze západní hornatější polovice Prostějovska je málo; ne snad proto, že by lidé se tam nebývali zdržovali, ale z té příčiny, že odlehle, většinou zalesněné končiny vysočiny drahanské zůstaly dosud nepovšimnuty. I ve východní části kraje našeho ještě celá řada sídlišť a pohřebišť čeká na seriosní vyškolené a obětavé badatele, vyzbrojené trpělivostí a nutnou praxí.

Dle výsledků dosavadního badání jsou nejstarší památky lidského bytí po praobyvatelích ze starší doby kamenné v našem okolí velmi

Mapka 1. vzácné. Zaručené stanovisko diluviálního člověka známe zatím tu toliko jedno (od Určic). Je rázu Solutréenského, současné s bohatým tábořištěm ondratickým i proslulým předmosteckým; výrobků z kostí a kostí vůbec podobné jako u Ondratíc zde není.

2. 3. Za to památek po lidstvu mladší doby kamenné je na Prostějovsku hojnost. Na mírných svazích i v rovinách poblíž potoků roztroušena jsou četná sídliště z čistého neolitu s keramikou volutovou, někde i s píchanou.

4. Z doby přechodní je zjištěno mnoho sídlišť jihovýchodního proudu lengvelského, ve kterých někdy naskytou se i nádoby barevnými hlínkami pomalované. Stopy po potulném lidu s keramikou šňurovou doloženy máme pouze některými ukázkami typických kamenných nástrojů buď kdysi ztracených neb snad z rozrušených hrobů pocházejících. Za to neobyčejným množstvím artefaktů vynikají nordické osady zbudované na vrších; bývaly chráněny náspy a valy nad snadněji dostupnými stráněmi. Po lidstvu s keramikou zvoncovitých pohárů jak v jamách tak i v kulturních vrstvách zachovalo se památek náramně málo.

Obřadné pohřbívání v poloze skrčené objevuje se na Moravě již v období staršího neolitu s kulturou volutovou a udrželo se po mnohá staletí v nejstarších obdobích předhistorických.

Hrobů provázených keramikou volutovou a vypíchanou z Prostějovska dosud neznáme. Nebyl tu také ještě odkryt ani jeden hrob se skrčenou kostrou durinského neb nordického rázu.

- 5., 10. Nejstarší skrčci, v našem kraji vykopaní, přísluší skupině lengvelské a pozdější kultuře zvoncovitých pohárů, jejíž nositelé od západu pronikající na rozdíl od všeho dosavadního obyvatelstva dlouholebého, vyznačení jsou vesměs krátkými lebky.

8. Zvyk spalovati mrtvé začíná u nás v období kultury nordické. Z této doby máme nejen ojedinělé žárové hroby ploché v bezprostřední blízkosti hranic Prostějovska (od Slatěnic a Věrovan), ale i dvě probádaná, dosud jedinečná pohřebiště se žárovými hroby pod mohylami (z Kosíře a z Horky), pro něž není dokladů ani u nás ani v cizině. Pro žárové hroby se zvoncovitými poháry zaručených nálezů z okolí zatím není.

11. Z mladší doby kamenné a z přechodní byly nalezeny téměř u všech osad broušené i vrtané kamenné nástroje, z nichž nejpěknější jsou importované nordické dýky a sekery. Hromadné nálezy, celé sklady kamenných nástrojů, na Prostějovsku objeveny nebyly.

Kamenné sekyrky a mlaty ještě před nedávnem bývaly opatřovány v některých domácnostech a venkované přisuzující jim účinnou, léčivou moc užívali jich k odhánění nemocí u dobytka i u lidí; ukládali je též na půdy neb do základů domů, kde jako hromové kameny chrániti měly obydlí. Jednotlivé kusy, pracujícími lidmi na polích zdvižené, přivedly nás k odkrytí nejednoho sídliště neolithického.

12. Importem z bývalých Uher přejímány byly již v kultuře len-

gyelské drobnůstky měděné; k nim přidružily se později předměty původu západního i italského. Jednotlivě byla na Prostějovsku nalezena toliko sekyrka a dláto. U Plumlova objevený sklad měděných sekyr a dyk měl již některé kusy z bronzu vyhotovené.

Bronzové předměty, často nádhernou patinou potažené, neušly pozornosti dělníků zaměstnaných při zemních pracích. Byly vybrány z rozrušených hrobů i uschovány ze sídlišť, byly nalezeny také osamocené jako ztracené kusy nebo zahrabané celé sklady. Tyto sestávají buď z nástrojů, zbraní i šperků cizími obchodníky k nám k výměně dopravených neb z věcí již upotřebených a jich zlomků převzatých od domácího obyvatelstva a ku přelíči určených; mnohé depoty obsahují oboje: předměty „nové“ nevyměněné, jakož i bronzové zboží další potřebě již nevyhovující.

S bronzovými předměty setkáváme se sice již v době přechodní, ale hojnější užívání jich spadá do doby předúnětické a únětické, všeobecně pak ovládá bronz teprve v období lužicko-slezským.

Kultura předúnětická, vzniklá pod silnými vlivy jihovýchodními, jakožto výslednice přechodní doby, značně se u nás rozmohla. Vykvět její však, kultura únětická v našem okolí nálezy doložena není z té příčiny, že lid s kulturou předúnětickou, pohřbívající ještě své nebožtíky ve skrčené poloze, překvapený náhlým nastěhováním se pokolení, jež zanechalo žárové hroby typu lužického, dílem uprchl před novými osadníky na Vyškovsko a Brněnsko, z části vytrval na svých stanovištích a nedočkal se rozkvetu kultury únětické předčasně podlehl tu novým podmanitelům, smísil se s nimi a přejal úplně jejich kulturu.

Mohutný příval lužického lidu zabral neúrodnější kraje a zanechal rozsáhlá pohřebiště se žarovými hroby, popelnicová pole zvaná. V nich během doby pozorujeme změnu v nádobách i ve špercích, přecházejících znenáhla do slezského typu ještě plně bronzové době náležejících. I v následující periodě plátenické, kdy užívání železa začalo se uplatňovat, zůstával zde dále týž lid, jen moda cizími vlivy přivlečená se měnila.

V době, kdy kultura popelnicových polí dostoupila vrcholu, vnikl k nám od západu výbojný cizí kmen galský. Zmocnil se lidu domácího, uvedl ho v porobu a způsobil zánik přepychové zařízení osad plátenických i vyhlazení země. Krátkodobých sídlišť nevelikých rozměrů těchto cizích vykořisťovatelů, roztroušených po horách i v rovinnatém kraji, je znám již slušný počet. Kostrových hrobů galských s válečnou výzbrojí, s bohatými šperky a s nádobami již na kruhu hotovenými jest na Prostějovsku velice málo.

Pro vědu velmi důležité a cenné jsou nálezy kultury galské s římskými vlivy ze Star. Hradiska, kde v době kol Kristova narození rozkládalo se bohaté průmyslové město. Odtud máme prvé mince zlaté — duhovky.

Po odchodu Gallů hned v polovici I. stol. po K. vzmáhají se nové osady, nabývající záhy značných rozměrů. Obchodními styky

- 26., 27., 28. a průchodem karavan k severnímu moři dostávají se k nám také římské mince a různé zboží římského původu. Mrtvé na dále spalují a ukládají jejich pozůstatky do jedné nádoby s četnými milodary bronzovými, železnými, stříbrnými, kostěnými a skleněnými.

V slibný rozmach kruté zasáhla vlna stěhování národů. Z doby nejmladší kultury římské máme z okolí skrovné nálezy ze sídlišť a před odkrytím rozsáhlého pohřebiště u Kostelce neměli jsme ani mnoho dokladů z hrobů. Ze století následujících jedinou nepatrnou,

29. za to však velmi vzácnou ukázkou jsou ojedinělé starožitnosti mero-vejské.

Po dlouhém čase teprve v době knížecí, kdy již Prostějovsko historicky doloženými Slovy bylo osazeno, objevují se mnohá sídliště i řadová pohřebiště rázu hradištného s kostrovými hroby s nemnohými milodary, jež koncem XI. století, kdy praehistorická archeologie končí, úplně přestávají.

30., 31.

P o z n á m k a. Na mapkách zaznamenávám i naleziště v mé knize „Pravěká sídliště a pohřebiště na Prostějovsku“ neuvedená, jež byla zjištěna teprve v r. 1924.

Nedopatřením při lithografování bylo zaviněno, že některé nápisy na mapkách nevyznačují svou velikostí přesně rozsah nynějších osad. Na účel pro který mapky byly zhotoveny, nemá tato okolnost vlivu.

Oldř. Lasák: Výroční trh na Wilsonově náměstí v Prostějově

Dar Městské spořitelny na paměť jejího 50. výročí.

Výroční zpráva o činnosti musea v roce 1924.

Stagnace, již trpěla a dosud trpí většina krajinských museí moravských, zasáhla po válce rovněž Národopisné a průmyslové museum města Prostějova a Hané. Musejní kuratorium, jež ústav spravovalo, byvši dosazováno na základě politického klíče, bylo příliš těžkopádné a nevyhovující, poněvadž nemohlo vhodnými pracovníky činně zasáhnouti do administrativní a odborné péče o sbírky. Činitelé musejní jsouce si toho dobře vědomi, postfegli závčas hlavní příčinu krise a odhodlali se zažehnati ji a správu musejní reorganisovati na zdravějších základech založením musejního spolku, jehož stanovy schválilo městské zastupitelstvo dne 19. prosince 1923 a jež potvrdila zemská politická správa v Brně výnosem ze dne 29. ledna 1924 čís. 13.498 VIII. Živou agitací podařilo se do konce měsíce dubna získati za zakladatele 33 členů, 66 podporovatelů a 230 přispívatelů. Další vzrůst musejního sboru za vyvinuvší se čilé volební agitace ve městě na čas ochabl, avšak i za takových okolností nebylo otřeseno pochopení veřejnosti pro kulturní potřeby ústavu. Získalo-li se za ne-celého půl roku přes 300 členů pro cíle, jež si vytкнуł musejní spolek stanovami, tím se zároveň splnily předpoklady, jež volaly po založení spolku: v městě i po venkově probudil se zájem o kulturní poslání museí, zjednáni byli vhodní pracovníci k odbornému vedení a zpracování nahromaděného materiálu, utvořil se rezervní fond pro větší příležitostné nákupy a příspěvky podporujících i přispívajících členů umožnily jako pravidelný finanční zdroj nejen vzrůst musejních sbírek, nýbrž i publikační činnost, ovšem v oboru musejní působnosti, bez níž nelze si dnes představití řádně vedeného národopisného musea.

Vydání minulé Ročenky umožněno bylo vzácnou podporou p. Dr. ing. Jar. Skály, který k tomu účelu věnoval Kč 500. V letoší Ročence uveřejňuje archeolog Ant. Gottwald 31 mapek ku svému nedávno vyšlému dílu Sídliště a pohřebiště na Prostějovsku, kterážto kniha byla odbornou kritikou velmi příznivě oceněna. Ročenka je vyzdobena reprodukcí obrazu akad. malíře O. Lasáka: Výroční trh na Wilsonově náměstí v Prostějově, což umožněno bylo vzácnou blahovolností městské spořitelny. Správa musea chtějíc u veřejnosti zvýšiti zájem o památky a krásy Prostějova i jeho okolí a budoucnu zachytiti současný život, bude každoročně vydávati a svým členům i školám celého školního okresu prostějovského věnovati zajímavé reprodukcce města i venkova, jež mají tvořiti album Prostějovska; začátek k tomu dala vydáním čtyřbarvotisků mistra O. Lasáka: Trh na Masarykově náměstí v Prostějově.

Když valná hromada musejního spolku, konaná dne 13. dubna 1924, zvolila do musejního kuratoria 12 členů a 5 náhrad-

niků a později městské zastupitelstvo vyslalo 5 členů a 3 náhradníky, jakož i stát a spořitelna delegovali své zástupce, ustavilo se kuratorium takto :

Správní výbor :

Předseda : St. Manhard, starosta města Prostějova.
Mistopředseda : Ing. V. Souček, podnikatel staveb; zástup. mus. spolku.
Správce musea : V. Otáhal, profesor; zástupce obce.
Tajemník : J. Kühndel, odb. učitel; zástupce mus. spolku.
Pokladník : E. Jelinek, ředitel měst. úřadů; zástupce mus. spolku.

Členové výboru :

1. Frant. Studnář, rada zem. pol. správy; zástupce státu.
2. Rob. Rozsypal, ředitel spořitelny; zástupce městské spořitelny.
3. Josef Habáň, krejčí; zástupce obce.
4. P. Alois Jašek, katecheta; zástupce obce.
5. Miloš Kříž, soudní rada; zástupce obce.
6. Ambrož Soška, profesor; zástupce obce.
7. Ant. Gottwald, řídící učitel; zástupce mus. spolku.
8. Vojt. Janoušek, profesor; zástupce mus. spolku.
9. Dr. Jar. Mathon, ředitel veřej. nemocnice; zástupce mus. spolku.
10. Alois Navara, učení; zástupce mus. spolku.
11. Vojt. Ptáček, okres. škol. inspektor; zástupce mus. spolku.
12. Barbora Vaculíková, choť přednosty stav. úř.; zástupce mus. spolku.
13. Rich. Vařeka, továrník; zástupce mus. spolku.
14. Dr. Frant. Znojil, advokát; zástupce mus. spolku.
15. V. Zoufal, profesor v. v.; zástupce mus. spolku.

Náhradníci :

1. Ant. Jungman, kominický mistr; zástupce obce.
2. Dr. Max Pláczek, zub. lékař; zástupce obce.
3. Celestýna Šmidová, choť soustružníka; zástupce obce.
4. Ant. Kameník, profesor a akad. malíř; zástupce mus. spolku.
5. Dr. Štěpán Kožušniček, profesor; zástupce mus. spolku.
6. Jos. Simon, profesor; zástupce mus. spolku.
7. P. Fr. Starý, kněz; zástupce mus. spolku.
8. Hedvika Suchá, choť ředitele; zástupce mus. spolku.

Ve službách musea jest : Jan Štolfa, musejní sluha.

Sbírky musejní vykazují proti stavu z r. 1923, jak je vypočítává Ročenka I., přírůstky, získané jednak koupí, jednak dary. Vedení ústavu nemohlo vynaložiti všech příjmů na nákupy, ježto bylo třeba doplniti inventář 2 skříněmi pro musejní knihovnu za Kč 2500 a 1 vitrinou pro sbírky archeologické za Kč 900—, jakož i vynaložiti částku Kč 950— na úpravu vitrin a zakoupení drobností pro instalaci v archeologickém oddělení. Musejní sbírky značně vzrostly

dary a je třeba jako potěšující zjev konstatovati, že se množí řady těch, kdož nezistné pamatují na musejní ústav. Jím také náleží nej-
přednější dík.

Museu umožněno bylo zásluhou dra. J. Mathona a dra. Fr. Znojila zakoupiti pro vznikající *sbíрку obrazů* při dobrovolné dražbě na zámku statkáře Silva-Tarouccy v Čechách u Prostějova za částku Kč 5.150[—] 8 olejomaléb, z nichž dva signované značkou GM 1596, pocházející z dílny nizozemského malíře Gillesa Mostaerta; restaurování jich svěřila správa musea akad. malíři E. Wirthovi, jenž je pečlivě a odborně konservoval. Správa musea koupila příležitostně ještě 5 rytin. Cennými dary obohatili sbírku obrazů pp.: B. Čáp, typograf (pův. ex libris), Frant. Cervinka, škol. inspektor v. v. (barev. lithografie: Prostějov z roku 1860; Zastřelení prost. rodáka Messenhausera ve Vídni 1848) Dr. J. Havránek, továrník (4 plakáty firmy Wolf a Franze a 1 firmy A. T. Bafa), Č. Klink, pošt. inspektor (obraz na skle malovaný), J. Kobzaen, akad. malíř (původní dřevoryt), O. Lasák, akad. malíř (lithografie: Podobizna žebráka Jana Macháčka). Fotografickému archivu věnovali pp.: Em. Jelínek, ředitel (fotografie zachráněné topolové aleje u hřbitova), J. Neumann, obchodník (2 fotografie z pobytu p. presidenta v Prostějově), B. Svoboda, drogistka (5 fotograf. snímků povodně u Vejšovic), R. Vařeka, továrník (snímek nápisu na půdě domu na Žerotínově nám. č. 8), MUDr. Jos. Zahradníček, lékař v Olšanech (4 fotografie z Laškova).

Archeologické oddělení, jež dotud bylo nahromaděným depotem různých sbírek (Gottwaldova, Hostinkova, Koželuhova, Slavičкова) a ojedinelých nálezů museu věnovaných, se velmi pečlivě instaluje, aby měla jednotný, systematický ráz. Na úpravě pracuje od 1. února 1924 p. řídící učitel Ant. Gottwald, jemuž byla za tím účelem vyžádána školní dovolená, a připravuje současně katalog archeologických sbírek. Toto oddělení obohatili v roce 1924 dary pp.: A. Drbala, hodinář u firmy A. Živný (mamutí stolička z Předmostí u Přerova), ing. Václ. Souček, podnikatel staveb (různé archeologické nálezy z Agostu v Makedonii), Richard Vařeka, továrník (paleolit. nožik z Mořic).

Numismatickou sbírku systematicky uspořádal prof. V. Otáhal, správce musea, a určil hromadné nálezy, takže koncem roku 1924 měla sbírka 2518 kusů zařazených. Na další úpravě zmíněné sbírky bude její pořadatel pracovati i v letoším roce. Této sbírce věnovali mince pp.: Dr. L. Brüll, advokát (byzantský bronzový peníz cis. Justiniána Vel.), Rud. Dittman, řezník (rak. peníz z r. 1812), Dr. J. Groh, katecheta (mince), Č. Klink, pošt. inspektor (terez. tolar), J. Kühndel (terez. tolar), Rajm. Langer (5 číns. mincí), Vil. Otáhal, profesor (3 rak. mince), Jan Ryp, studující (25 různých mincí), Václav Strázný, profesor (6 různých mincí).

Národopisnému a výšivkovému oddělení přispěli pp.: Č. Klink, pošt. inspektor (vyšívání hanácké kacabaje), ing. V. Souček, podnikatel staveb (hanácký pentlék).

I ostatní sbírky různých oddělení byly rozmnoženy dary, tak jmenovitě sbírka *zbraní* (Městský polic. úřad: 6 pušek, tesák, šavle a nůžička, Dr. J. Mathon, ředitel: pruská přílba ze světové války), *pečetidel* (V. Vařeka: mosaz. pečetidlo prost. cechu bednářského z r. 1648.) P. Leo Drbal, továrník, věnoval do mus. sbírek štočky z díla Fr. Faktor: Popis okresního hejtmanství prostějovského. Praha 1898.

Musejní knihovna, jež tvoří důležitou složku mus. sbírek, vyžaduje stále značného nákladu, poněvadž je doplňována publikacemi zvláště z oboru historie a národopisu i odebíráním periodických časopisů: Čes. Časopis Historický, Čas. Mat. Moravské, Časopis pro dějiny čes. Venkova, Krása našeho domova, Národopisný Věstník čs., Časopis archivní školy, Časopis vlasteneckého spolku musejního v Olomouci, Čas. mor. zem. musea v Brně, Selský archiv, Český lid, Čs. věstník statistický, Vlastivěda moravská. Zdarma dostává mus. knihovna výtisky: Sborník pro mládež župy olomoucké a všechny místní časopisy politické: Hlas Lidu, Hlasy z Hané, Hanácké Listy, Pokrok, Selská Stráž a Stráž Lidu. V tomto roce dostalo se knihovně darem řady knih, jež věnovali pp.: J. F. Buček, knihkupec (všechny knihy svým nákladem vydané), Dr. O. Fiala, profesor (Paedagogické rozhledy), Grafický klub v Prostějově (Grafický obzor: Prostějovské číslo), Mr. Ph. J. Hellich, konservátor a spisovatel (6 vlastních publikací), Historické museum v Plzni: Sborník městs. histor. musea v Plzni za r. 1922), M. Janečková, odb. učitelka (J. A. Komenského veškeré spisy; sv. 2., 3., 4.), Krajské mus. ve Vel. Meziříčí (Ročenka 1923), A. Krátký, studující (Pět červených horalů. Tisk z roku 1845), J. Kühndel, odb. učitel (Prokop Sedivý: Hrabě a rytíř Miloslav. Praha 1800. — M. J. Sychra: Mravné a krátké průpovědky a podoběnství. Hr. Králové 1824), Městská rada v Prostějově (Žižka a polní bratrstva husitská v českoslov. umění), Městské spořitelna (Zpráva za r. 1923), Museum v Čes. Budějovicích (Výroční zpráva 1922-3), Městské museum v Klatovech (Hostašův sborník 1924), Musejní společnost v Uh. Brodě, Al. Navara, účetní (Index Generalis rerum notabilium. Pom. XVII., XVIII. — Lugduni (Lyon) 1647). V. Nešpor, profesor v Olomouci (vlastní dílo: Paměti obce Vacanovic u Olomouce), V. Otáhal, profesor (25 let městs. div. odborných škol rodinných), Průmyslové mus. v Hradci Králové (Zpráva o činnosti v l. 1921—1922), P. Frant. Starý, kněz (Český misal, Ig. Wurma život, Petr Jakoubek: Řeči pastýřské), Boh. Suchý, ředitel (vlastní dílo: Nauka o tkaninách), J. Štěpánek, studující (Modlitební kniha z r. 1731), Viola Trupková, profesorka (Diesterweg: Ausgewählte Schriften. Praktická česko-něm. gramatika. Praha 1839 — Österreichisch-Ungarische Monarchie), Zdena Wolkrová, chof bank. ředitel (Dílo Jiřího Wolkera I., II. — Tři hry) J. Zachoval, profesor (vlastní knihu: Výchova rodinná).

K museu přičleněn *městský archiv*, na jehož odborné katalo-

gisaci podle knih, aktů a listin i k němu se vztahujících tiskopisů se pracovalo po celý rok 1924, obohatili tito pp. dárkové: Fr. Cervinka, em. škol. inspektor (úřední výnosy obci Prostějovičkám zasláné), Vilém Deutschel, soukromník (16 obchodních dopisů z r. 1823), Ant. Gottwald, řídící učitel (Válečné tiskopisy z let 1914—1918), Čeněk Klíck, poštovní inspektor (plakát divadla z r. 1841), J. Kühndel, odb. učitel (Leták z posledního sčítání lidu), obec Držovice (Původní pergamen. listina z r. 1571, kterou Vrat. z Pernštejna uděluje Držovicím obecní znak.)

Návštěva sbírek: Sbírký musejní byly přístupny členům musejního spolku bezplatně a všem ostatním za dobrovolné vstupné v neděli a ve svátek vždy od 9—12 hod. dopoledne a jindy kdykoliv na požádání. Celkem navštívilo v uplynulém roce 4576 osob museum kromě hromadných návštěv různých korporací a škol. Z vědeckých kruhů zajímali se o musejní sbírky zvláště: Dr. Jar. Helfert, ředitel Zemského musea v Brně, doc. Dr. Frant. Hrubý, zemský archivář v Brně, Dr. Hugo Mötefindt z Wernigerode v Harzu (Německo) a Karel Schiermeisen, ředitel městanské školy v Brně.

Výstavy: Výstavní činnost musea vykazovala v roce 1924 dva podniky: První byla výstava souborných prací architekta V. Jeřábka, profesora st. prům. školy v. v., a obsahovala 100 listů originalů, 100 reprodukcí a 500 návrhů, náčrtů a studií pro dřevo, kovy, kamen a grafiku. Výstava těšila se značné pozornosti: navštívilo ji v době od 14. do 18. září, kdy byla otevřena, celkem 771 osob.

Druhým výstavním podnikem byla výstava rytin a význačných reprodukcí, pokud jsou vlastnictvím musea; tuto expozici tvořily: 145 rytiny, 3 lepty, 16 litografií, 9 binotypů a 20 různých. Úkolem výstavy bylo podati přehled o výsledcích činnosti musea v tomto oboru a vzbuditi pro takový druh umění zájem u nejširších vrstev občanstva. Výstavu, jež trvala od 12.—19. října, shlédlo celkem 320 osob.

Museum účastnilo se také výstavy cechovních památek, pořádané pěti živnostenských rad v Umělecko-průmyslovém museu v Brně, a oblesalo ji 10 předmětů, jež vybral z musejních sbírek Dr. Jar. Helfert, ředitel zemského musea v Brně.

Kuratorium podavši přehled své činnosti za uplynulý rok 1924, děkuje vřele všem, kdož členstvím v musejním spolku nebo jakoukoliv hmotnou nebo ideovou podporou přispěli ku rozvoji Národopisného průmyslového musea města Prostějova a Hané. Zvláštní dík náleží zejména sl. městské radě a obecnímu zastupitelstvu za velmi sympatickou pozornost, projevenou musejním potřebám. S menší úděčností dlužno vzpomenouti i všech místních časopisů, které ochotně uveřejňovaly různé musejní zprávy. Zpráva musea věnuje též věcnou paměť zesnulému členu p. J. Schmuckovi, správci obec. úřadů.

Kuratorium musea končí zprávu za uplynulý rok s pevnou nadějí, že dosáhne porozumění pro toto hanácké museum nejen u městského, nýbrž i u venkovského obyvatelstva, jež přistoupením za členy musejního spolku, adoptovati bude museum také za svůj ústav a podporovati bude jeho rozvoj i jeho národopisné a průmyslové snahy. —

J. Kühndel,
tajemník.

V. Otáhal,
správce musea.

Stan. Manhard,
předseda.

Řád o návštěvě musea:

Kuratorium Národopisného a průmyslového musea města Prostějova a Hané čeká od uvědomělého obecnstva, že šetřiti bude musea a jeho zařízení pro dobro, vzdělání a ušlechtilou zábavu svou a svých příštích.

Upozorňuje na předpisy zákona, dle nichž plivání po zemi, odhazování odpadků ovoce, jídla a t. d. se přísně zapovídá.

Museum otevřeno je v neděli a ve svátek od 1. května do 1. listopadu vždy od 9 do 12 hod. dopoledne. Společnostem a jednotlivcům, kteří chtějí v museu studovati, je toto přístupno po včasné přihlášce u městské rady v Prostějově.

Vstupné: Osoba 1 Kč, dívky polovice, ale jen v průvodu osob dospělých, společnosti do 10 osob platí 5 Kč, za každých 10 osob opět 5 Kč.

Roční vstupenky za 10 Kč, rodinné vstupenky 20 Kč platí pouze pro ty, komu jsou vystaveny.

Školní a studující mládež má při hromadných návštěvách volný vstup **ve čtvrtek** po příslušném ohlášení u městské rady.

Volný vstup mají členové musejního sboru i hromadné návštěvy obecných a měšťanských škol města Prostějova, jakož i školní dívky obcí přihlášených za zakládající členy musejního sboru. Výhoda tato platí pro školní mládež obcí, jakož i pro členy spolků a korporací, jsou-li tyto zakládajícími členy musejního sboru.

Ve všech ostatních případech P. T. obecnstvo obrať se na ustanovené dozorce, kteří jsou povinni dáti příslušná navedení.

Jejich pokynů budiž ve všem šetřeno!

Členové musejního spolku v roce 1924:

- A) *Zakladatelé*, kteří přispěli jednou pro vždy částkou Kč 500.—.
 B) *Podporovatelé*, kteří se zavázali k roč. příspěvku Kč 60.—.
 C) *Přispívatelé*, kteří platí ročně Kč 12.—.

Všichni členové mají právo účastniti se voleb správy musea, volný vstup do mus. sbírek v době, kdy museum je otevřeno, mohou činiti návrhy, týkající se zařízení a ústavu a dostávají zdarma musejní publikace.

Zakladatelé:

Akciový pivovar.
 Buček J. F., knihkupec.
 Česká komerční banka, filialka.
 Dělnická akademie.
 Drbal Leo, továrník.
 Duošák a Binko, pivovar.
 Horák Metoděj, obchod sukrem.
 Jeřábek Emanuel, ředitel měst. úřadů.
 Kameník Antonín, profesor české reálie.
 Klub historický a státovědecký.
 Konečný Josef, ředitel nemocenské pokladny, poslanec.
 Král Jan, restaurátér.
 Manhard Stanislav, starosta města.
 Marínek Jaroslav, cukrář.
 MUDr. Mathon Jaroslav, ředitel veř. nemocnice.
 Měchura Alois, senátor.

Městská spořitelna.
 Oláh Vilém, profesor obchodní akademie.
 MUDr. Pažout Julius, lékař.
 Professorský sbor obchodní akademie.
 První dělnické oděvní družstvo.
 První rolnická sladovna.
 MUDr. Příkrý Ondřej, lékař, senátor.
 Rolnický cukrovar v Čelechovicích.
 Rolnická cukrovarna ve Vrbátkách.
 Sdružení hospodyn.
 Ing. Souček Václav.
 JUDr. Svozil Cyril, advokát.
 Úvěrní spolek záložna a zastavárna.
 Vafeka Richard, továrník.
 Wichterle a Kovář, prosíčovské továrny na stroje.
 Zoufal Vladimír, profesor.
 JUDr. Znojil František, advokát.

Podporovatelé:

Berka Zbyněk, obchodník.
 Brauner Boh., obchodník, maj. »Živý«.
 JUDr. Brüll Ludvík, advokát.
 P. Dragoun Ignát, farář.
 Drbohlav Antonín, majitel drogerie.
 JUDr. Foukal František, advokát.
 Gardauská Emilie, obchodnice.
 Glacner Antonín, notář.
 Gross Bernhard, obchodník.
 Halada B., obchodník.
 Herberová Adéla, sklad tabáků.
 Hochwald Josef, uzenář.
 Horák Václav, knihkář.
 Chytil Jan, obchodník.
 JUDr. Jančík Vlad., advokát.
 Jeřábek Václav, ředitel fil. Živnobanky.
 Jiříček Augustin, obchodník.
 Kadláček Jindřich, továrník.
 Kaiser Eugen, obchodník.

Kaštil Julius, správce Akc. pivovaru.
 Kment Emanuel, knihkupec.
 Mg. Ph. Knapp, Mg. Ph. Weber, lékárna.
 Kolínská továrna na cikorii.
 Kovář Alois, knihář.
 Krč Antonín, obchodník.
 Kropáček Josef, obchodník.
 Kučera Jar., redaktor »Hlasu Lidu«.
 Kudela Josef, drogerie.
 Lošťák Eduard, řezník.
 MUDr. Löwy Arnošt, zubní lékař.
 Luštila Alois, obchodník.
 Marek Rudolf, hostinský.
 MUDr. Mlčoch Ludvík, lékař.
 Neoral Jaroslav, textil. obchodník.
 Neumann Jan, obchodník železem.
 JUDr. Novosad Leo, advokát.
 Ondruška J., obchodník.
 Oškrkaní bratři, konfekce.

Pfeifer Eduard, obchodník.
 Pchofěl František, krejčovský závod.
 Pollak Vítěz, továrník.
 Rozsypal Robert, ředitel měst. spojit.
 Schmach Viktor, majitel prádelny.
 Skřivánek Josef, ředitel filiálky Morav.
 agrární a průmyslové banky.
 JUDr. Sonnenmark Robert, advokát
 Společenstvo stolářů.
 Slav Jindřich, knihtiškař.
 Studnář František, okresní hejman.
 Svoboda Bedřich, droguerie.
 Ing. Šamánek Viktor.
 Škrobal B., stavitel.
 Stěpán Stanislav, hotelier.

JUDr. Taub Richard, advokát.
 Tinclová Filomena, obchodnice.
 Toul Jan, obchodník.
 Trau Salomoun, továrník.
 Uher Ferdinand, obchod strojil.
 Universal, stolářské družstvo.
 Vincour Ferdinand, tajemník.
 Vogl Jan, obchodník.
 Vondra a Cejkovský, modní závod.
 Wagner Josef, droguerie.
 Wasservogel Julius, obchodník.
 Winter Ludvík, obchodník.
 Zahradníček Jan, kleoník.
 Zahradník Kamil, obchod železem.

Přispívatelé:

Adámek Jindřich, knihtiškař.
 Ambroz František, poštovní kontrolor.
 Bachmannová Žofie, maj. drogerie.
 Bachura Antonín, vrchní soudní rada.
 Bařínková Marie, pokladní.
 Beck Václav, sochař.
 Beck Václav, prokurista.
 Běhal Josef, učitel.
 Beneš Karel, ředitel reálky.
 Beránek Karel, holič.
 Berger Heřman, továrník.
 Běhal František, mlynář v Hradčanech.
 Bílek František, úředník.
 Bílková Anna, úřednice.
 Blahoušek Josef, stolář.
 Bleska Josef, odborný učitel.
 Bokůvka Jaroslav, úředník.
 Brabec Jan, pokladník.
 Bříza Vilém, továrník.
 Bubnová Marie, úřednice.
 Budík Jan, kolář, Brodek č. 79.
 Cekl Eduard, obchodník.
 Cada Josef, sochař.
 Cechmánek Ant., konfekcionář.
 Červinka Frant., em. školní inspektor.
 Červinka Rudolf, učitel.
 Černý Bruno, úředník.
 Doležel Alois, obchodník.
 Doležel Robert, úředník.
 Doleželová Marie, úřednice.
 Dostál Frant., předseda Nemoc. pokl.
 Dršťák Josef, odborný učitel.
 MUDr. Dvořák Raimund, zubní lékař.
 Dvořák Vilém obchodník.
 Eliáš Rudolf, učitel.
 Flala Jan, stolář.
 Ing. Fischer Bruno, podnikatel.
 Foukal Jan, městský úředník.

Franc Josef, městský archivář.
 Frol Antonín, úředník.
 Mg. Ph. Gazárek Stěpán, lékárník.
 Dr. Goldschmied Leop., rabbi.
 Gottwald Antonín, ředitel.
 Götz Jan, maj. klempířského závodu.
 Grumlik Alois, odborný učitel.
 Grünhut Jakub, obchodník.
 Hájek Jan, rolník.
 Haase Jaroslav, správce.
 Haná, lihovar.
 Havránek Vladimír, professor.
 Hofbauer Josef, krejčí v Brodku 80.
 Hofava Eduard, učitel.
 Hradil Frant., ředitel pošt.
 Hrabal Bohuš, účetní.
 Hussel Sigm. a spol., obchod.
 Chytilová Marie, obchodnice.
 Indrák Leopold, učitel.
 Janátka František, správce Rolnické
 sladovny.
 Jančík Ferdinand, městský pokladník.
 Jančík František, odborný učitel.
 Janeček Ladislav, učitel.
 Janečková M., odborná učitelka.
 Janka Václav, komerční ředitel.
 Janoušek Vojtěch, professor.
 P. Jašek Alois, katecheta.
 Jašíček Jan, obchodník.
 Jeřábek Václav, professor v. v.
 Jeřábková Kamila, úřednice.
 Johannes Julius, učitel.
 Kaan Filip, pekař.
 Kabilka Alois, úředník.
 Ing. Kaiser Boh., úředník.
 JUDr. Kaiser Vlad., advokát. koncip.
 Kalábková Alžběta, obchodnice.
 Karásek František, kníhkupec.

Karlin Heřman, úředník.
 Kašyřl Čeněk, řezník, Smržice č. 7.
 Kašyřl Max., obchodník.
 Kavan Antonín, úředník.
 Dr. Keciřk, Frant., profesor.
 Kleiner Eugen, úředník.
 Kleiner Leopold, úředník Okr. nemoc.
 pokladny.
 Klimeš Otakar, městský stavitel.
 Klossal František, vedoucí.
 Kočlř Alois, dílovedoucí.
 Kolmar Josef, městský úředník.
 Ing. Koldovský Oldřich, ředitel.
 Konečná Anna, chof kadefníka.
 Konečná Květa, učitelka.
 Konšel František, ředitel.
 Konvalinka Alois, měst. důchodní v. v.
 Kopecký Alfred, úředník.
 Kopřiva Josef, odbor. učitel.
 Kořinek Jan, prokurista.
 Kořinek Ladislav, čalouník.
 Dr. Kožušníček Štěpán, profesor v. v.
 Kosek Ladislav, městský úředník.
 Krajčířková Ludmila, úřednice.
 Králík Karel, učitel.
 Kraus Alois, obchodník obuví.
 Krček Otakar, ředitel.
 Krejčířk Alois, rolník, Hrubčice 9.
 Krepl Karel obchodník.
 Krepl Leopold, vedoucí fy Sig. Husserl.
 Kresa Jaroslav, krejčí.
 Krist Aug. obchodník.
 Kříženský Josef, měst. úředník.
 Kříž Miloš, soudní rada.
 Kvasnička Jarosl. maj. klempíř. závodu.
 Kuča Bedřich, správce plynárny.
 Kubelka Václav, ředitel.
 Kubičková Jena, ředitelka.
 Kučera Rudolf, konfektionář.
 Kučera Ladislav, studující.
 Kühndel Jan, odborný učitel.
 Lang Michael, obchodník.
 Lářal Jan, úředník.
 Lázníčka Sigm., soudní správce.
 Linhart Jan, úředník.
 Lšsegeld Vilém, továrník.
 MUDr. Löwenthal Janáš, lékař.
 Mackerle Al. Slav., učitel.
 Manharš Vojtěch, provazník.
 Malý František, úředník.
 Dr. Marek Jan, profesor.
 Marek Jan, zvěrolékař.
 Matocha Karel, ředitel.
 Matzech Eugen, přednosta v. v.
 Mlčoch Antonín, odborný učitel.
 Motka Oldřich, bankovní úředník.
 Ing. Moučka L., správce mlékárny.

Možná Anna, pěstounka.
 Mucha Jaroslav, správce měst. úřadu.
 Ing. Muzikant L., měst. tech. úředník.
 Müller Ladislav, syn rolníka.
 Nadeníček Vinc., studující, Nezamyslice.
 Nadyáček Josef, úředník.
 Navara Alois, úředník.
 Navrátil Alois, fotograf.
 Nedělník Frant., odborný učitel.
 Novák Karel, úředník.
 Nováková Helena, úřednice.
 JUDr. Novotný Frant., rada soudu.
 Anil Karel, úředník.
 Osizlý Albert, kožešník.
 Ostrovský Frant., odborný učitel.
 Oswab Václ., prof., obchodník.
 Otáhal Bohuslav, učitel.
 Pacholík Bohuslav, prokurista.
 Paták Aleš, prokur. banky.
 Pavelková Františka, řidič učitelka.
 Piličch Karel, odborný učitel.
 Pleský Vladimír, sochař.
 Pluskal Martin, ředitel skladovny.
 Pobucký Jan, profesor.
 Pollak Mořic ml., obchodník.
 Portěšová Aloisie, měst. úřednice.
 Pospíšil Josef, úředník.
 Procházka Bohumil, účetní.
 Procházka Eman., úředník.
 První dělnická záložna v Prostějově.
 P. Příkrýl Josef, katecheta.
 Piáček Vojtěch okresní inspektor.
 Dr. René Polanský, úředník.
 Ing. Reichmann R., správce továren.
 Richter Josef, továrník.
 Robotka Antonín, typograf.
 Dr. Rozhold Josef, profesor.
 Rozsval Leop., měst. úředník.
 Rybářka Alois, učitel.
 P. Řiha Frant., katecheta, kons. rada.
 Rezníček Robert, učitel.
 Rezníček Stanislav, studující.
 Schierle Methoděj, obchodník.
 Schmidová Celestina, chof sousružníka.
 Schmaus Ferdin., obchodník.
 Sedláček Jan, profesor.
 Selger a Reihöfner, továrníci.
 Sekora Adam, obchodník.
 Semler Adolf, obchodník.
 Simon Josef, profesor.
 Šitaf Alois, mechanik.
 Skála Alois, kovář.
 Skřivánek Karel, úředník.
 Skřiválek Frant., úředník.
 Smečka Rehoř, přednosta úřadu.
 Smečka Rudolf, říd. uč. v. v.
 Směkalová Marie, úřednice.

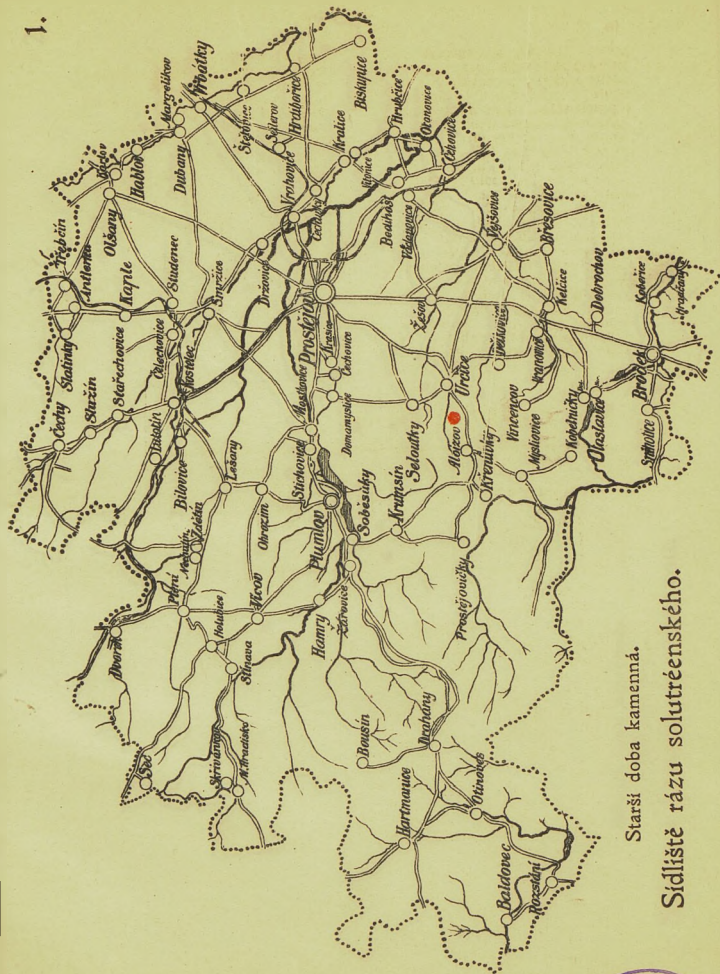
Smrček Alexandr, konfektionář.
 Solfronk Petr, knihtiškaf.
 Soška Ambrož, professor.
 Spurný Florián, rolník, Vrbátky.
 Sieckelmacher Jakub, obchodník.
 Steiner Josef, obchodník.
 Steiner Max, obchodník.
 P. Starý František, kněz.
 Stražil Eduard, řídící učitel.
 Sifitecký August, ředitel.
 Svoboda Alois, ředitel.
 Svoboda Josef, pekař.
 Svoboda Ondřej, učitel.
 Svoboda Stanislav, správce.
 Ing. Šimůnek, techn. ředitel.
 Šindler Josef, ředitel knihtiskárny.
 Skrach František, úředník.
 Šmolbas Ludvík, úředník.
 Šoupal František, hodinář.
 Šroft Josef, krejčí.
 Šuberl Ferd., měst. stavitel.
 Teglová Julie, odb. učitelka.

Ulenfeld Bronisl., úředník.
 Vaculík Josef, přednosta stav. úřadu.
 Vavrouch Alois, úředník.
 JUDr. Vavruha František, měst. tajemník.
 Vellinský Václav, redaktor.
 Vlastivědný sborník v Kroměříži.
 Vítková Veronika, ředitelka.
 Vrána Josef, úředník.
 Vriál Antonín, políc. komisař.
 Vychodil Meth., vedoucí fy. Bafa.
 Vystoužil František, ředitel.
 Vystavěl Jan, úředník.
 Vylásek Leop., úředník.
 Weinlich Adol., továrna.
 MUDr. Wolf Oskar, lékař.
 Wolker Ferdinand, ředitel.
 Zachoval Jan, professor.
 Zapletal Antonín, stolář.
 Zlámal Jindřich, obchodník.
 JUDr. Zweig Gustav, advokát.
 Zelízková Marie, úřednice.
 Zupka F. C., knihovnik.

Přehled o členstvu v roce 1924.

Z a m ě s t ě n á n í	Zakladatelé	Podporo- vatelé	Příspěvatelé	Součty	%
Kněží	—	1	4	5	1
Korporace	12	4	3	19	5
Obchodníci	2	32	27	61	19
Professoři, učitelé	3	—	56	59	18
Rolníci	—	—	4	4	1
Samostatní	6	13	11	30	10
Továrníci	3	3	8	14	4
Úředníci	4	5	91	100	30
Živnostníci	3	9	24	36	12
	33	67	228	328	100

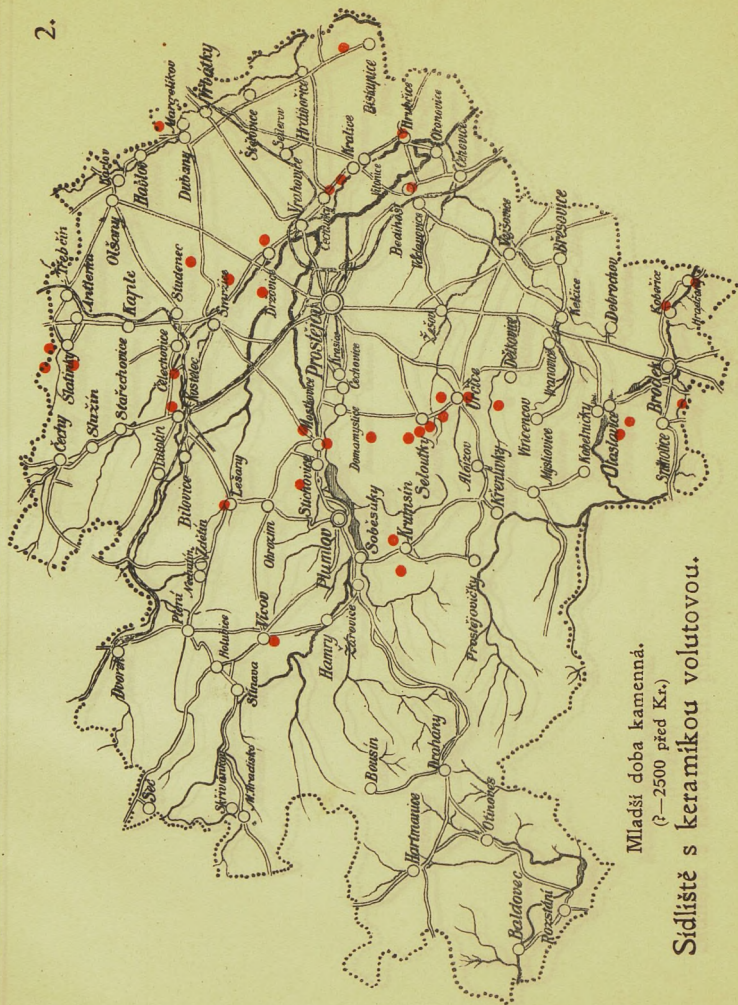
1.

Starší doba kamenná.

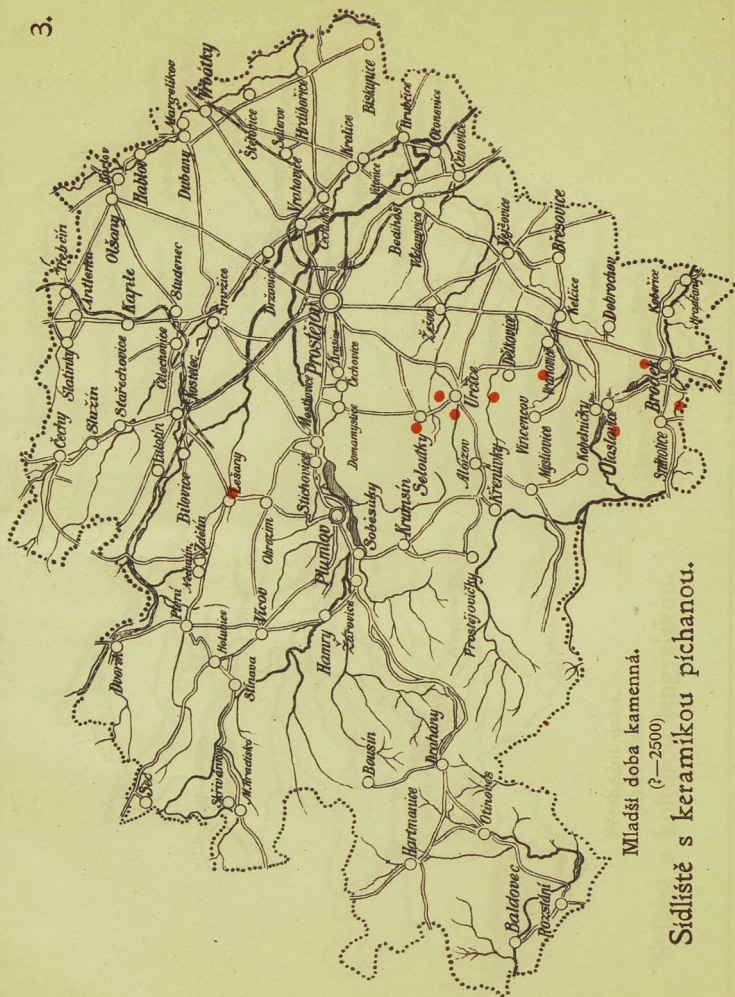
Sídliště rázu solutrénského.

Mladší doba kamenná.
(?—2500 před Kr.)

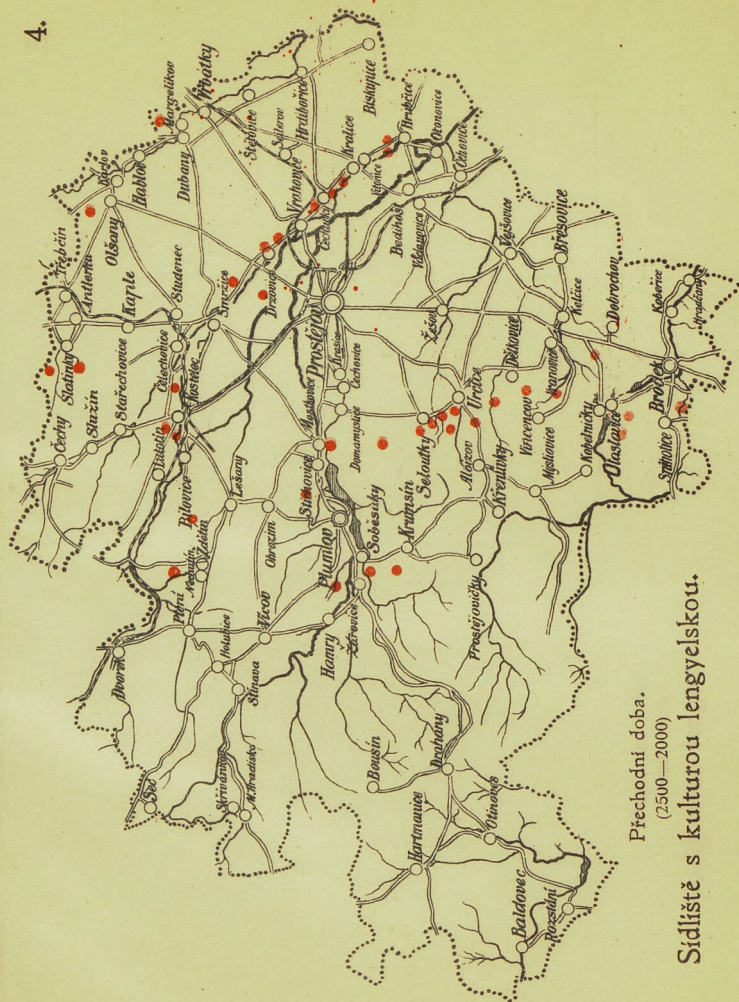
Sídlíště s keramikou volutovou.

Mladší doba kamenná.
(?—2500)

Sídlíště s keramikou píchanou.

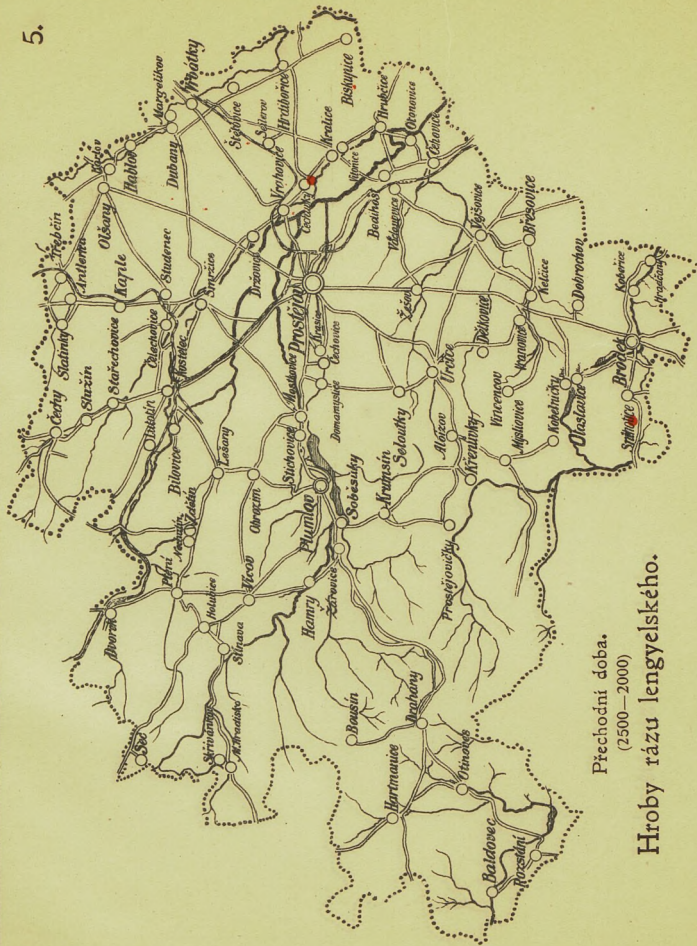
4.

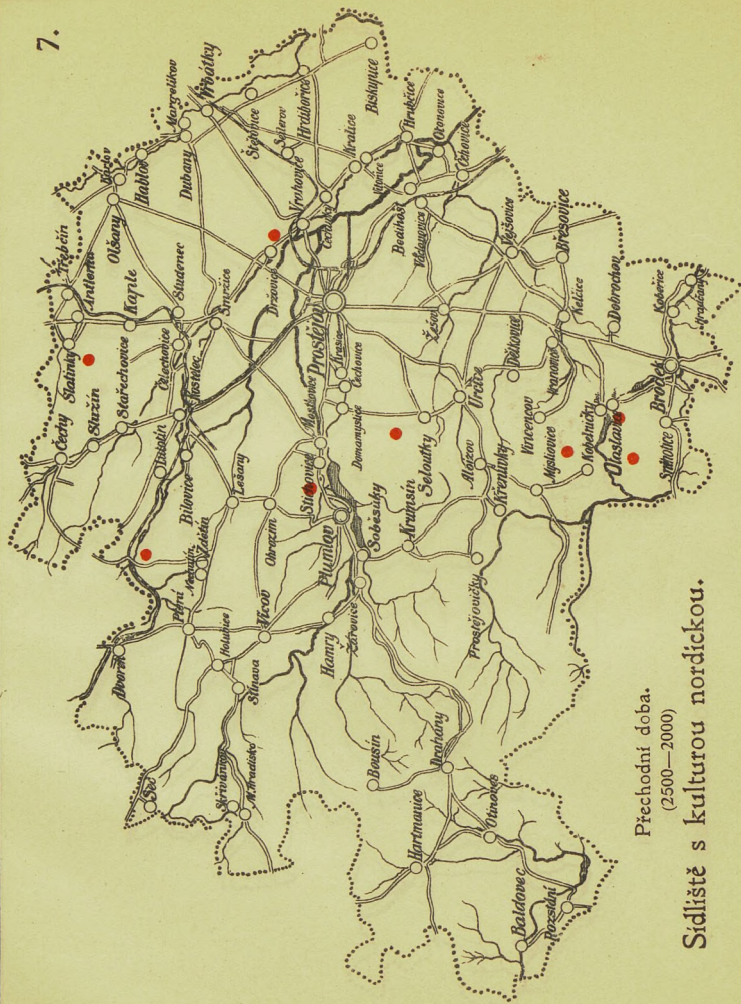

Přechodní doba.
(2500—2000)

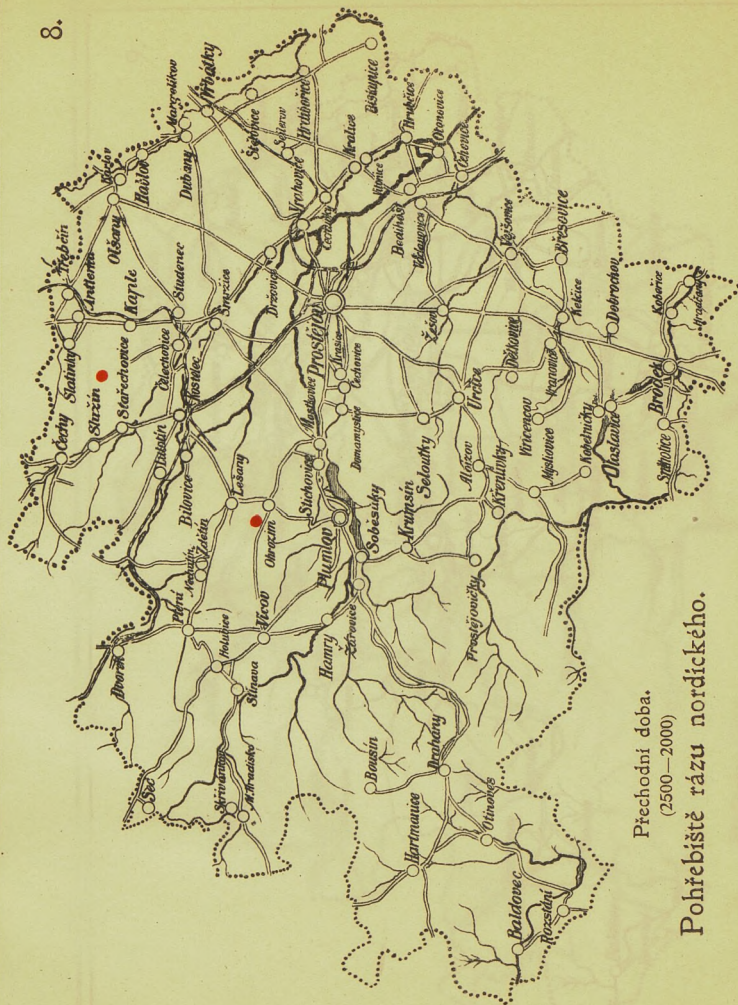
Sídliště s kulturou lengyelskou.

5.

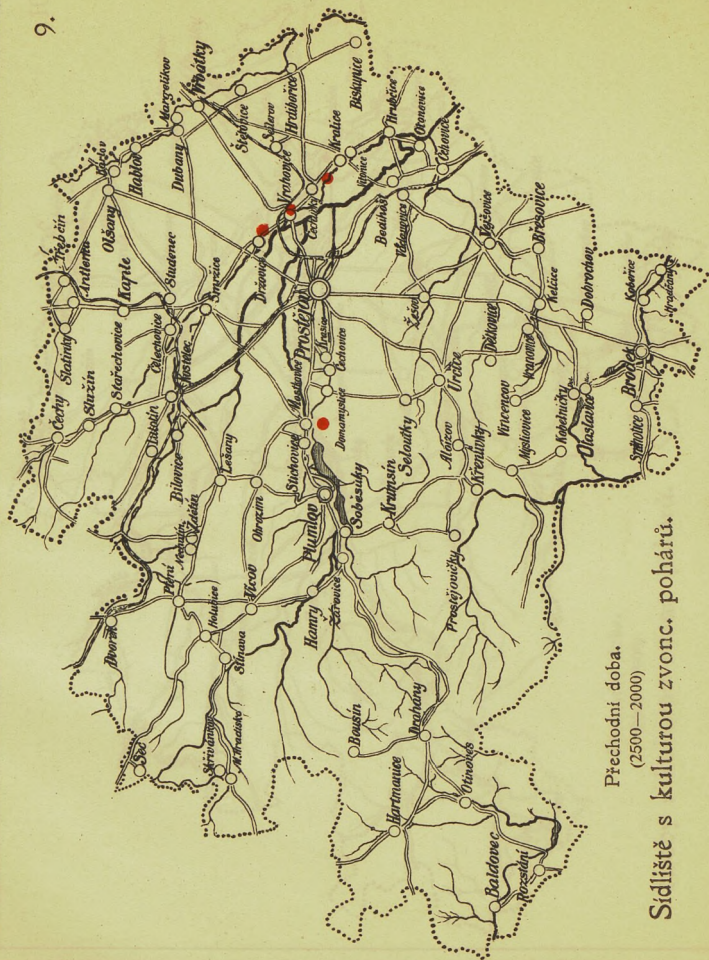

Prechodní doba.
(2500—2000)
Sídliště s kulturou nordickou.

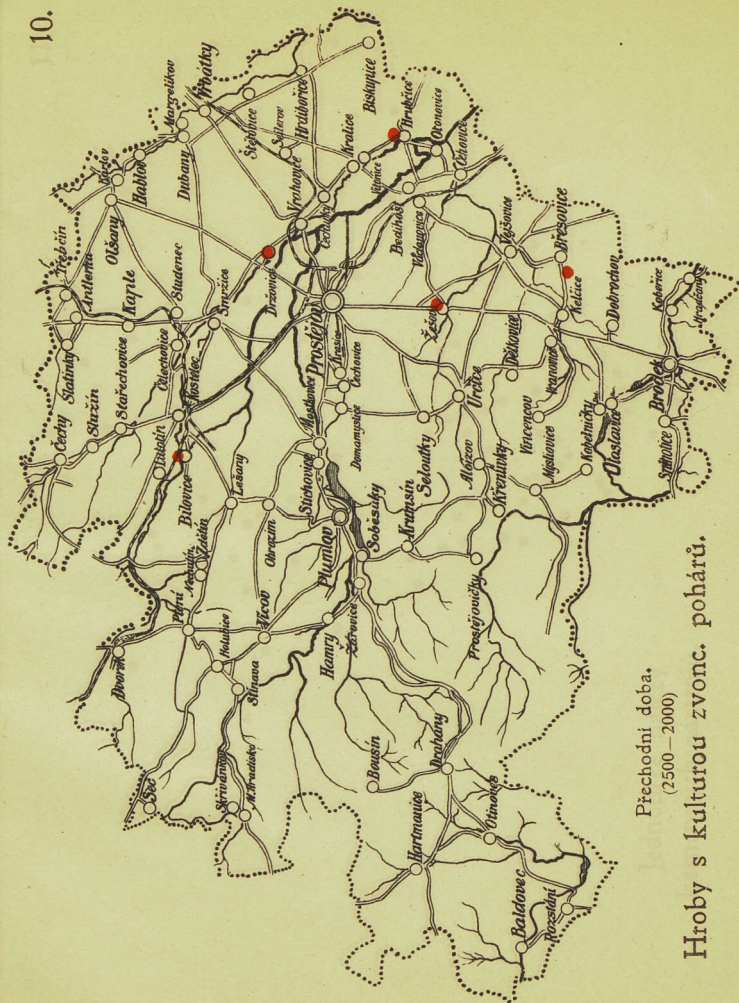
Přechodní doba.
(2500–2000)

Pohřebiště rázu nordického.

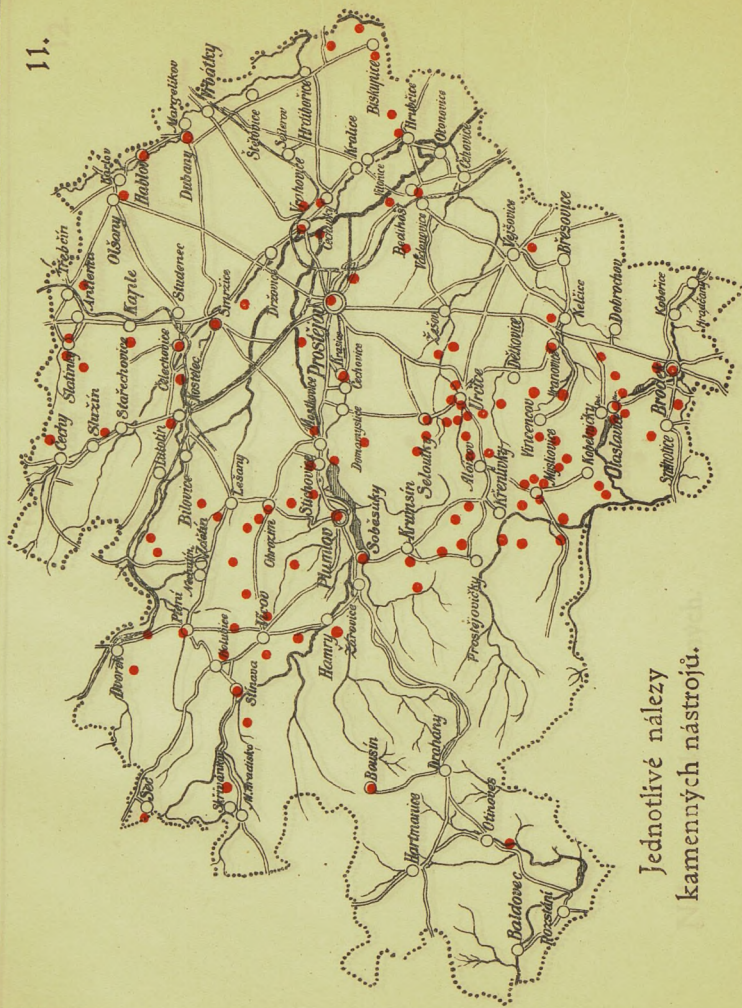
Prechodní doba.
(2500–2000)

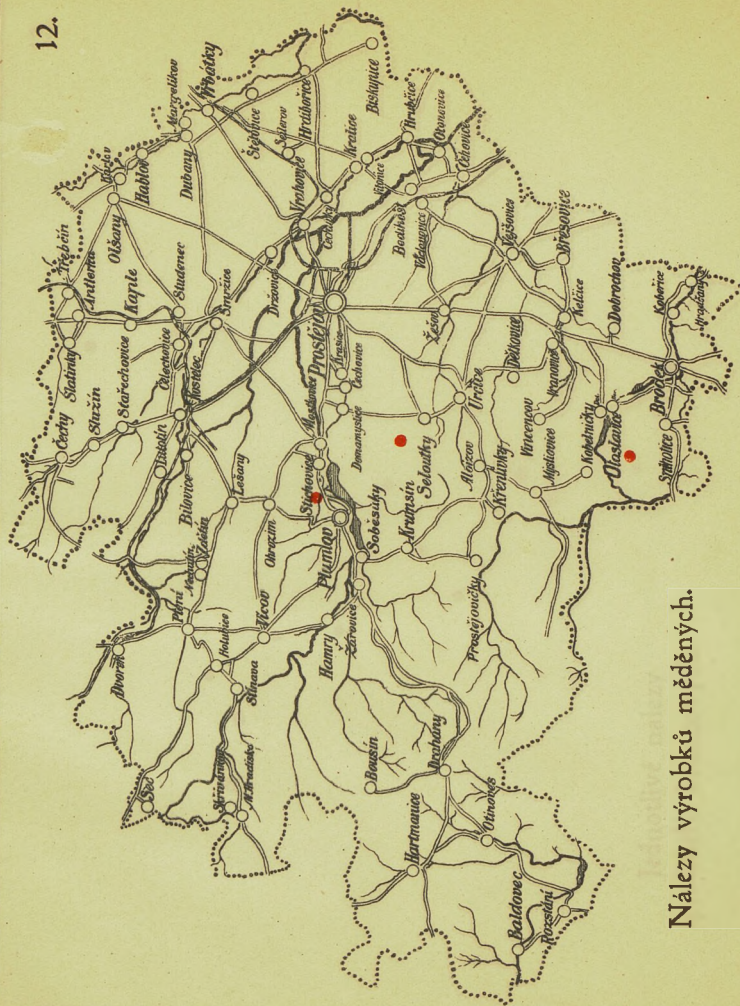
Sídliště s kulturou zvonc. pohárů.

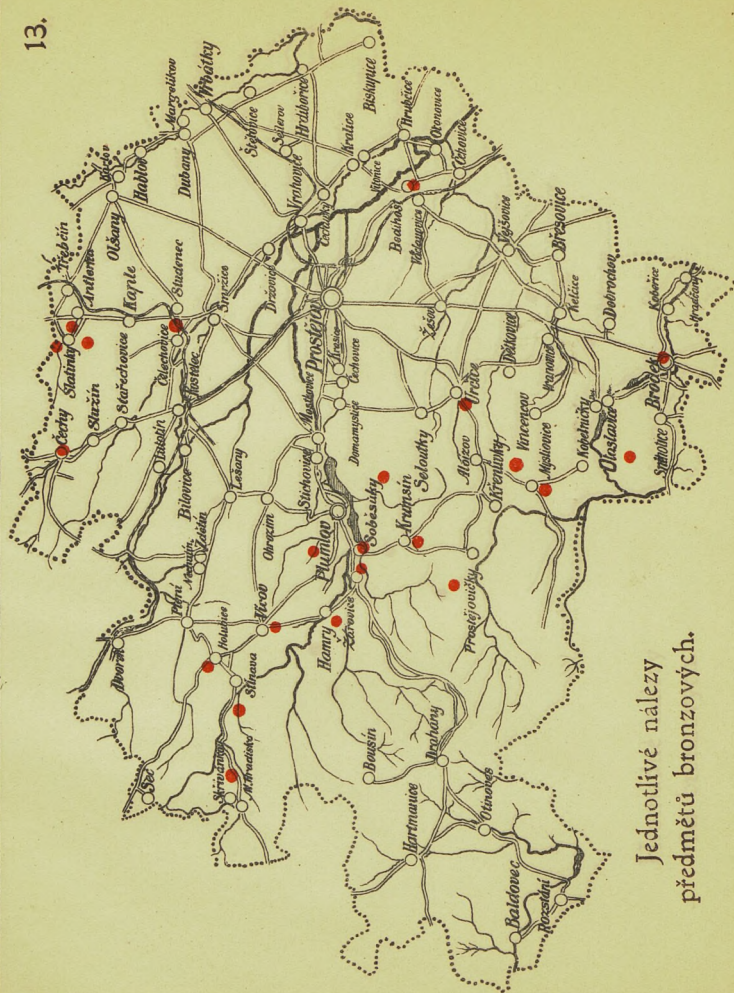
Přechodní doba.
(2500—2000)

Hroby s kulturou zvonc. pohárů.

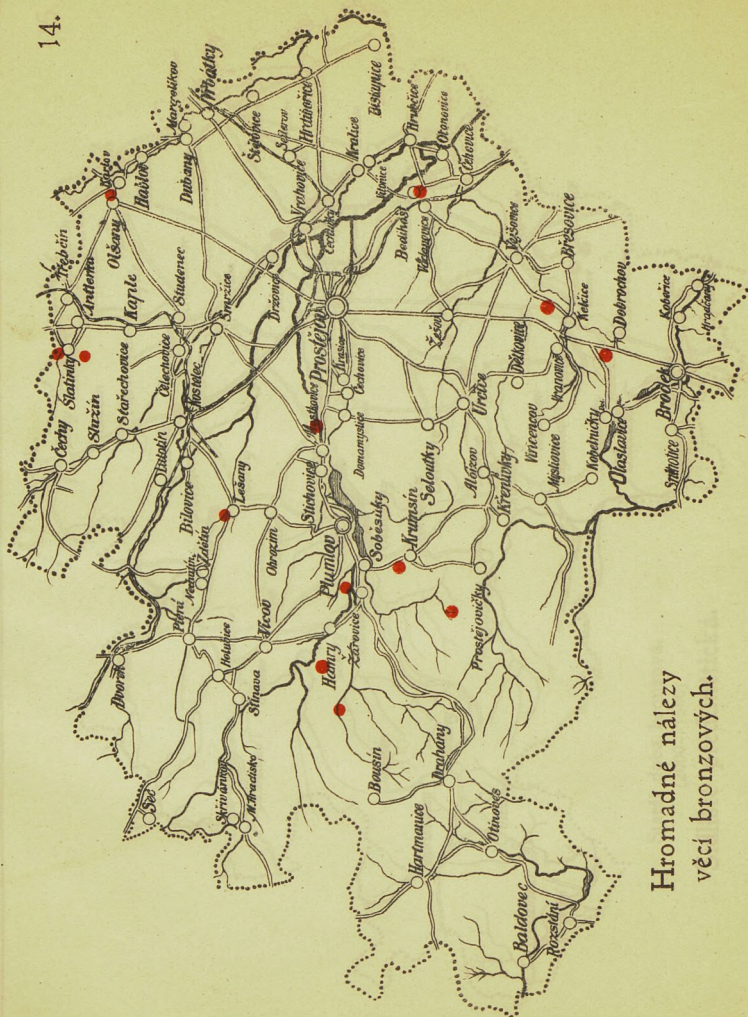

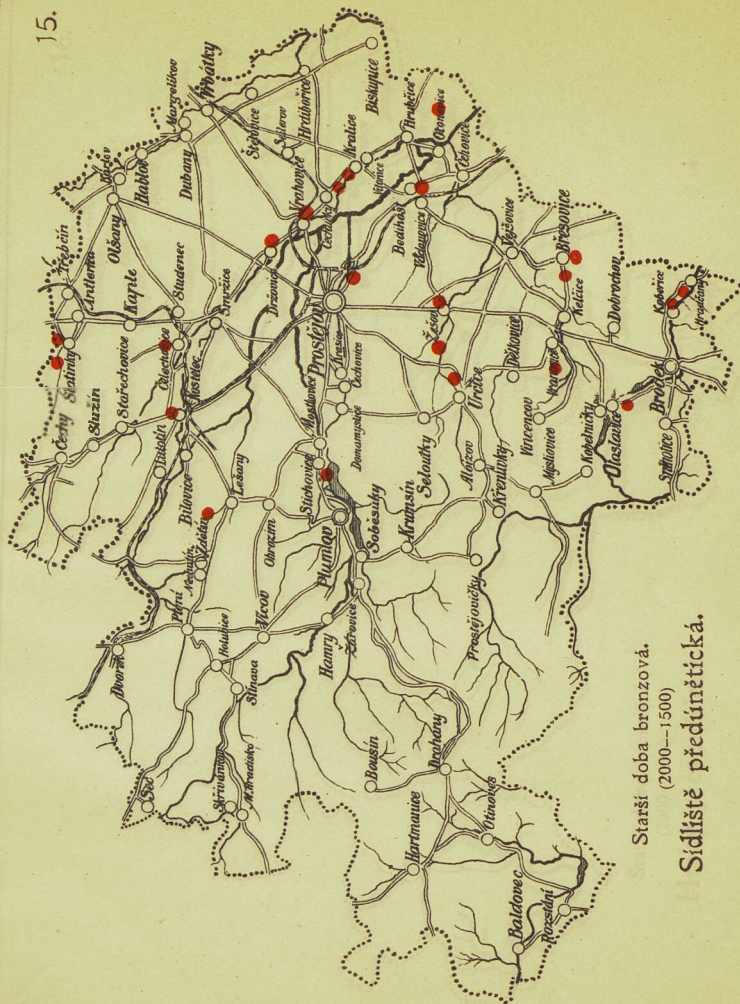
Nálezy výrobků měděných.

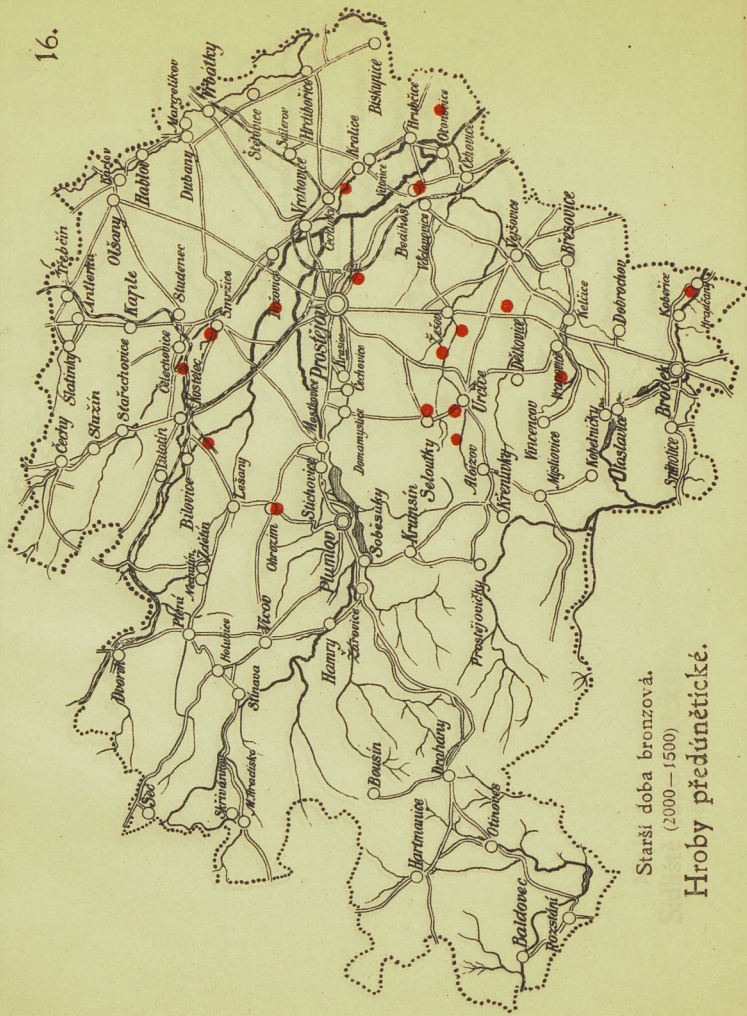
Jednotlivé nálezy
předmětů bronzových.

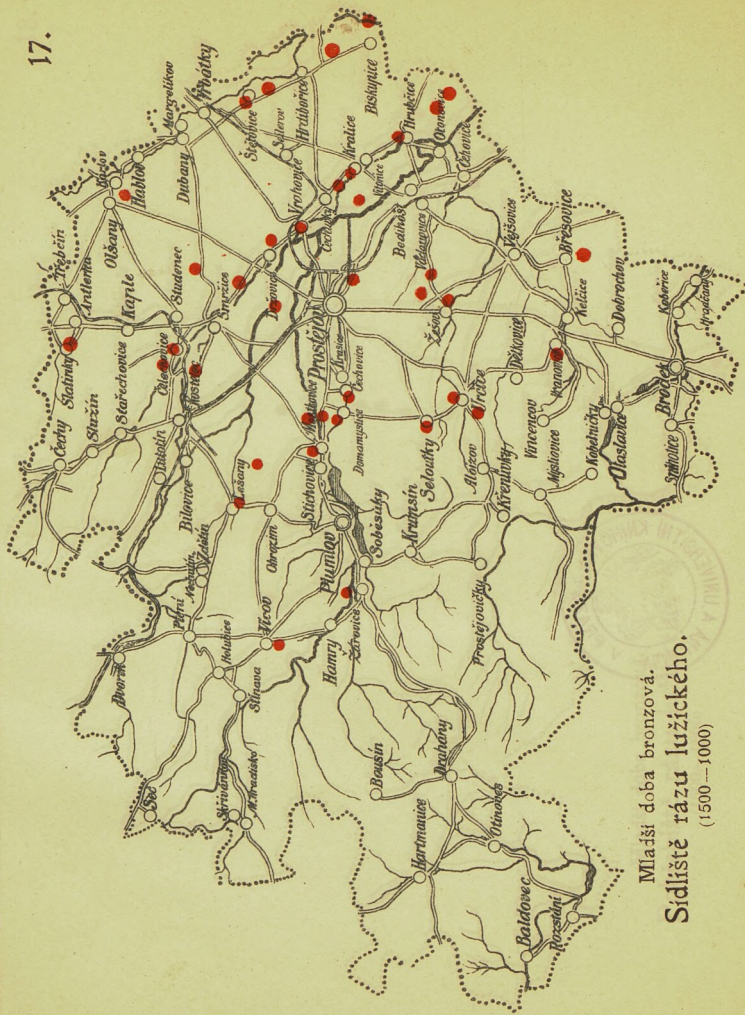

Hromadné nálezy věcí bronzových.

Starší doba bronzová.
(2000--1500)
Sídliště předúnětická.

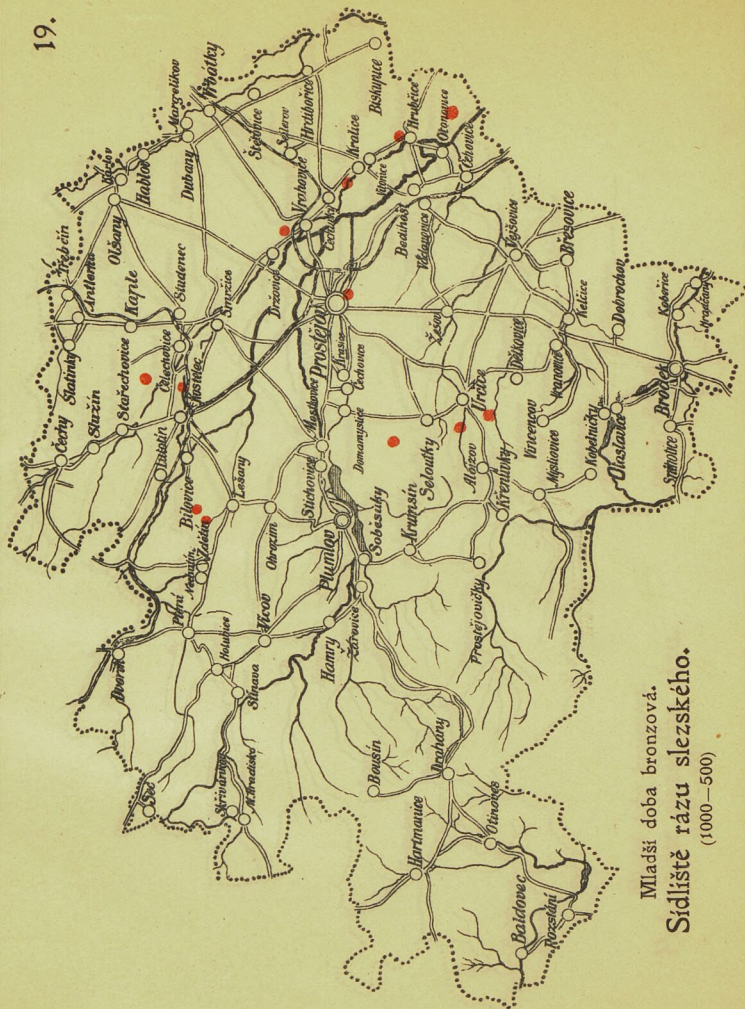

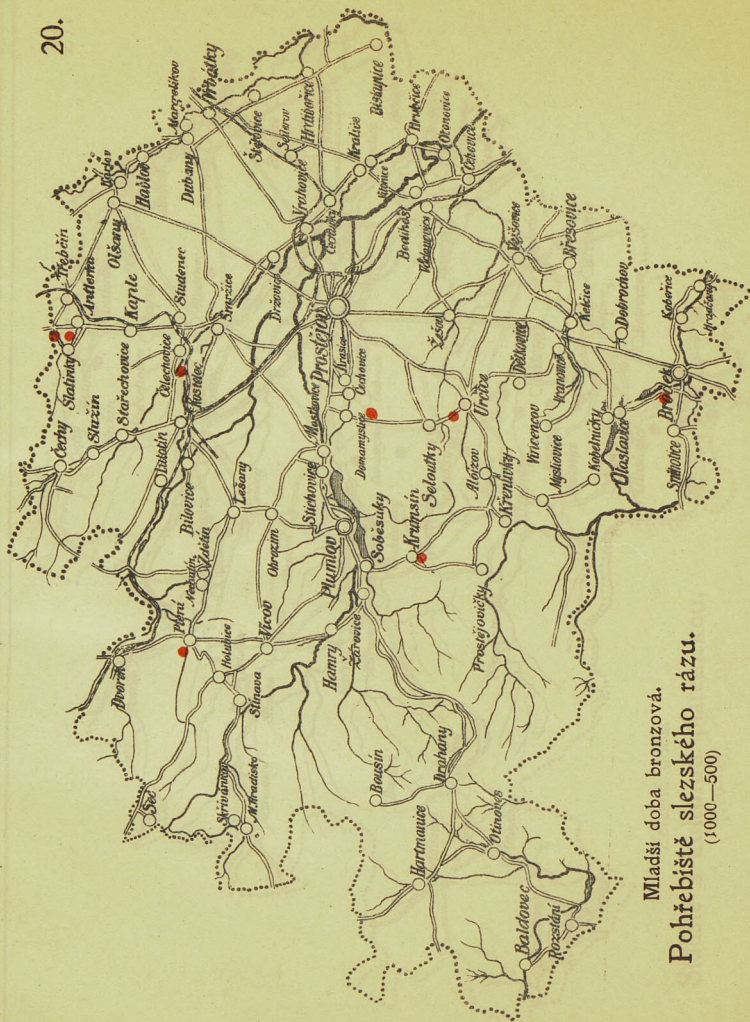

Mladší doba bronzová.

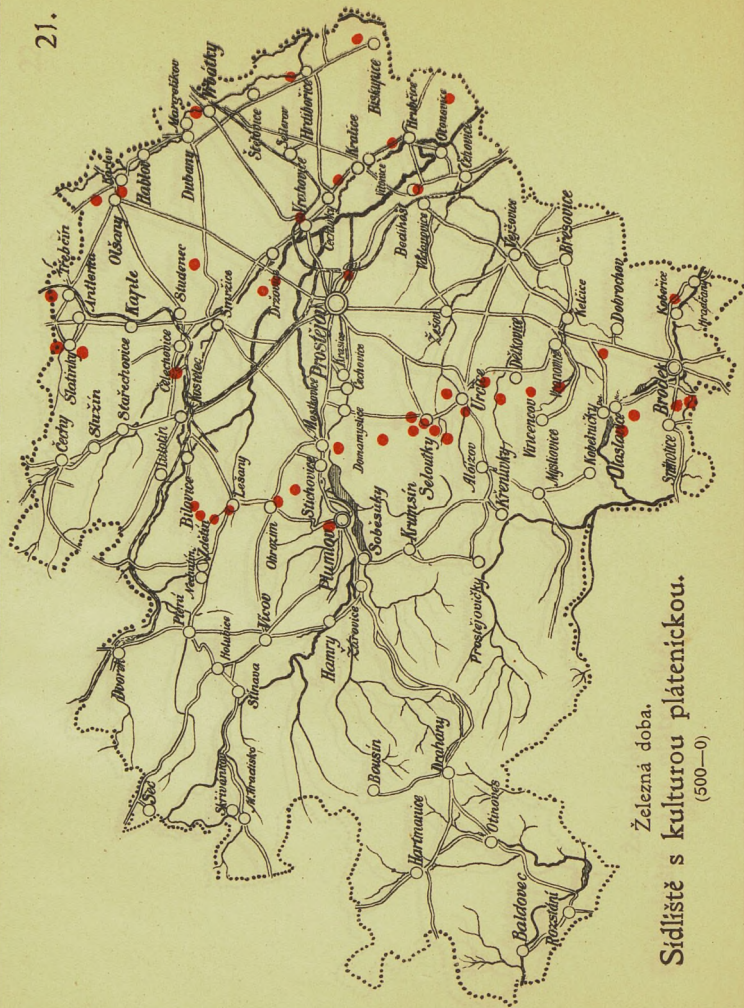
Sídliště rázu lužického.

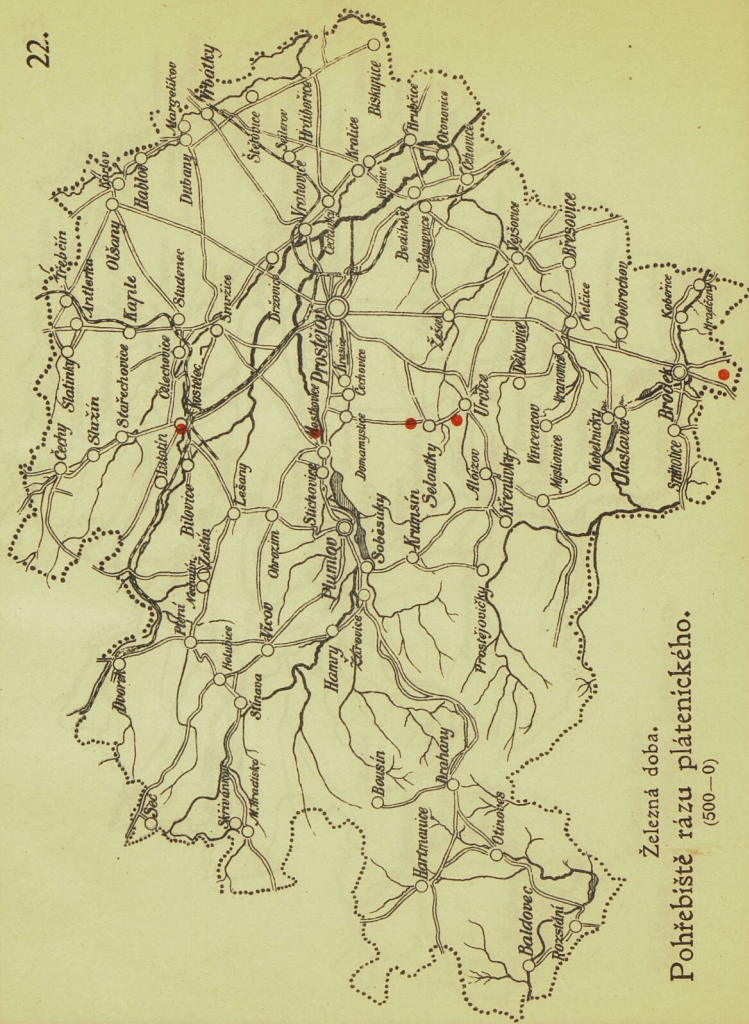
(1500—1000)

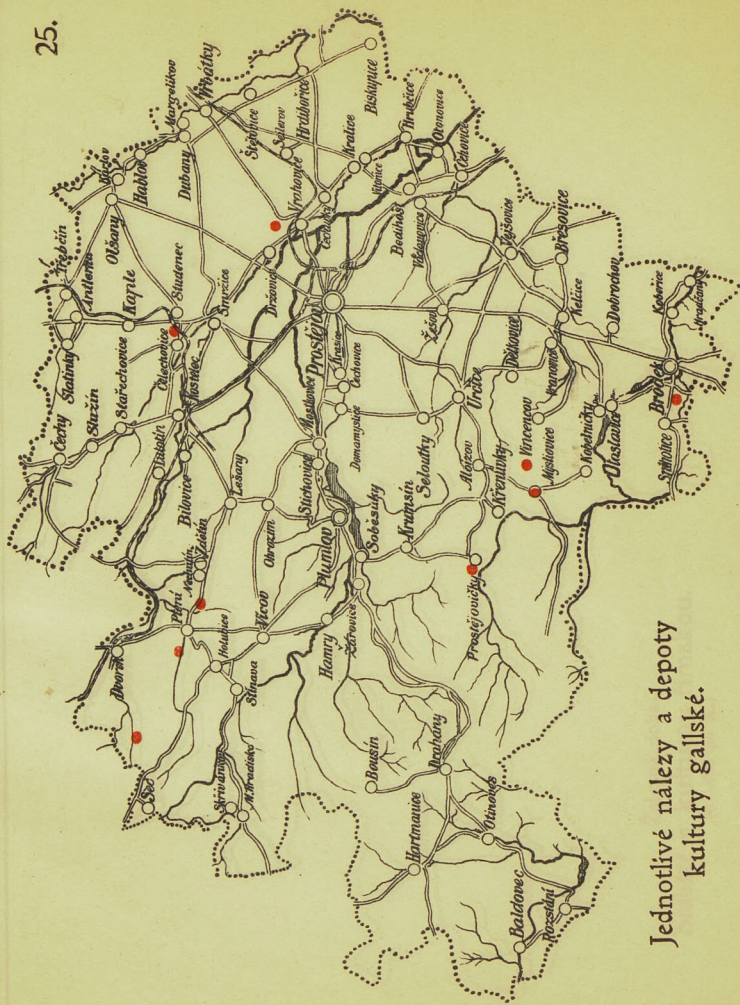

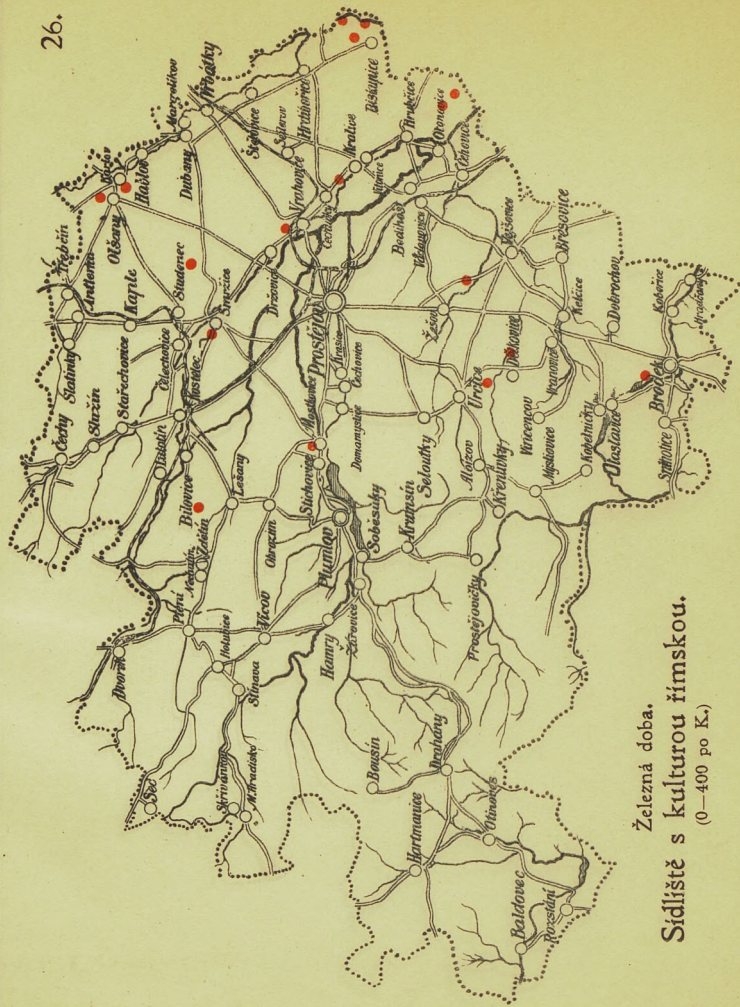
Mladší doba bronzová.
Pohřebiště slezského rázu.
(1000—500)

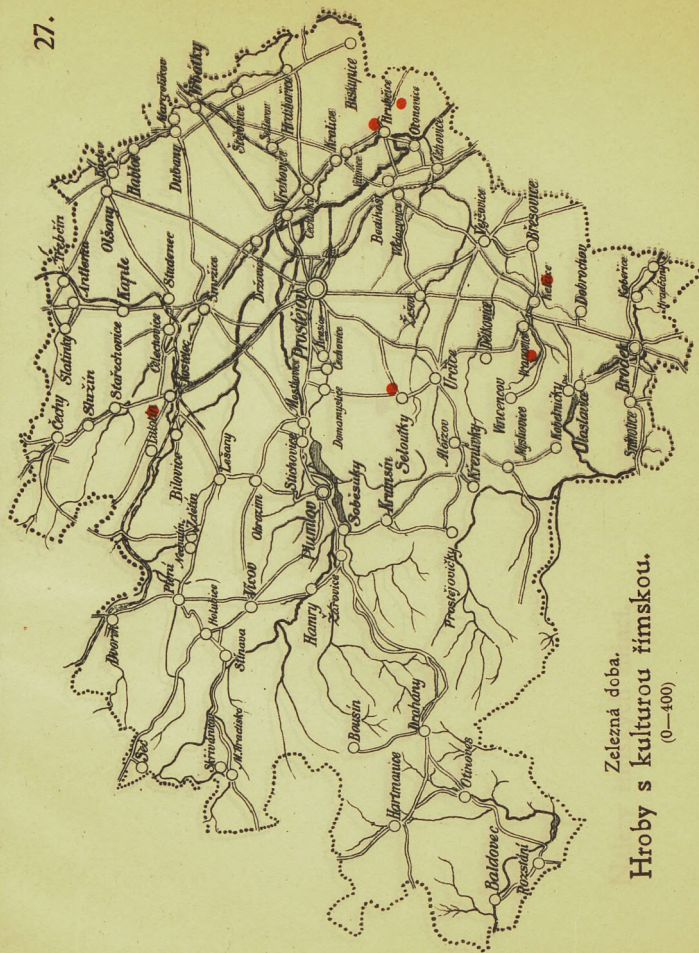

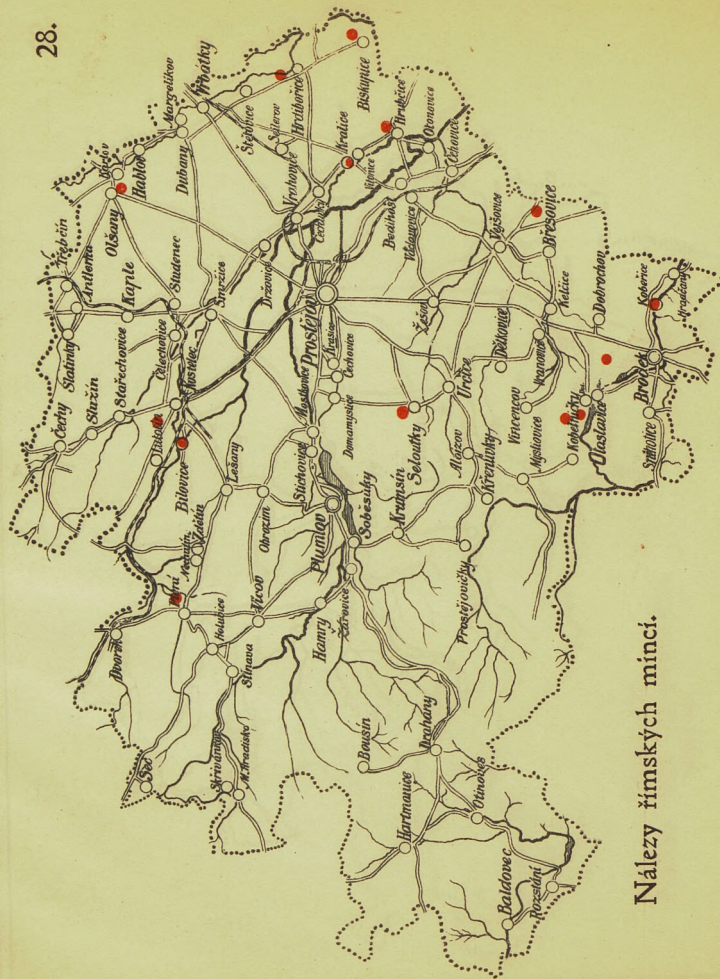

Jednotlivé nálezy a depoty
kultury galské.

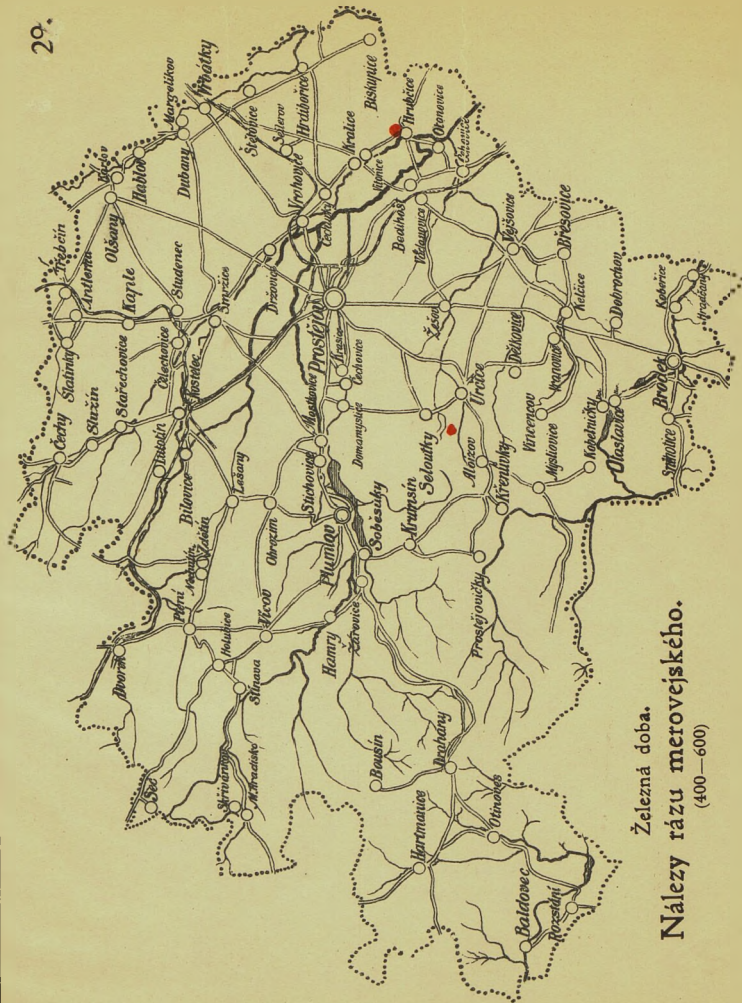

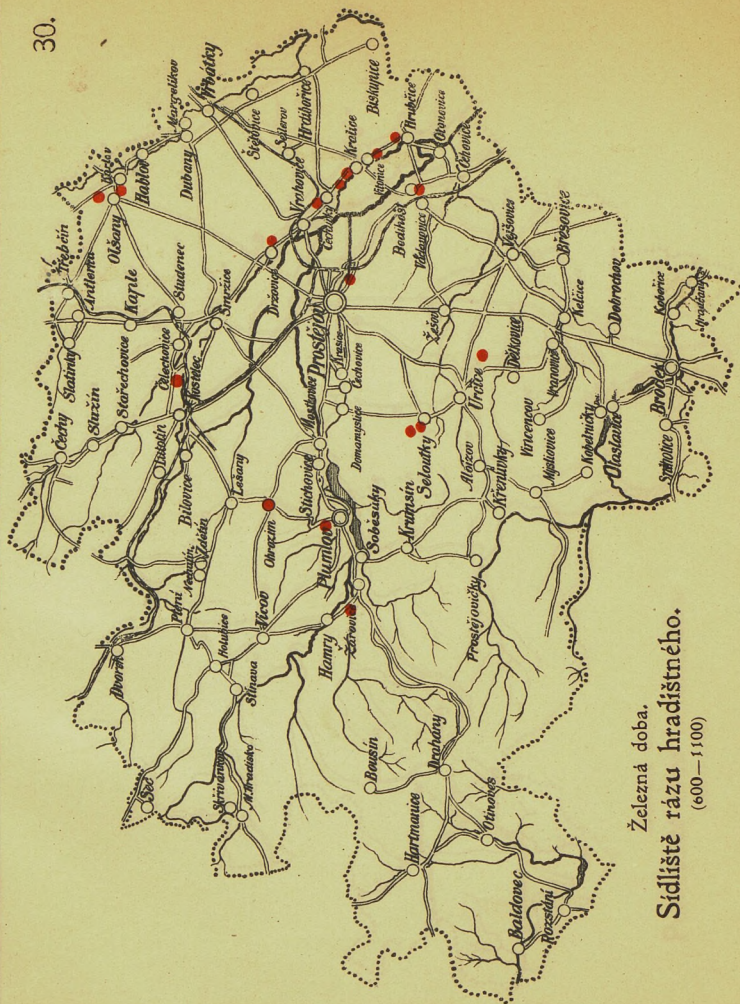
Železná doba.
Hroby s kulturou římskou.
(0—400)

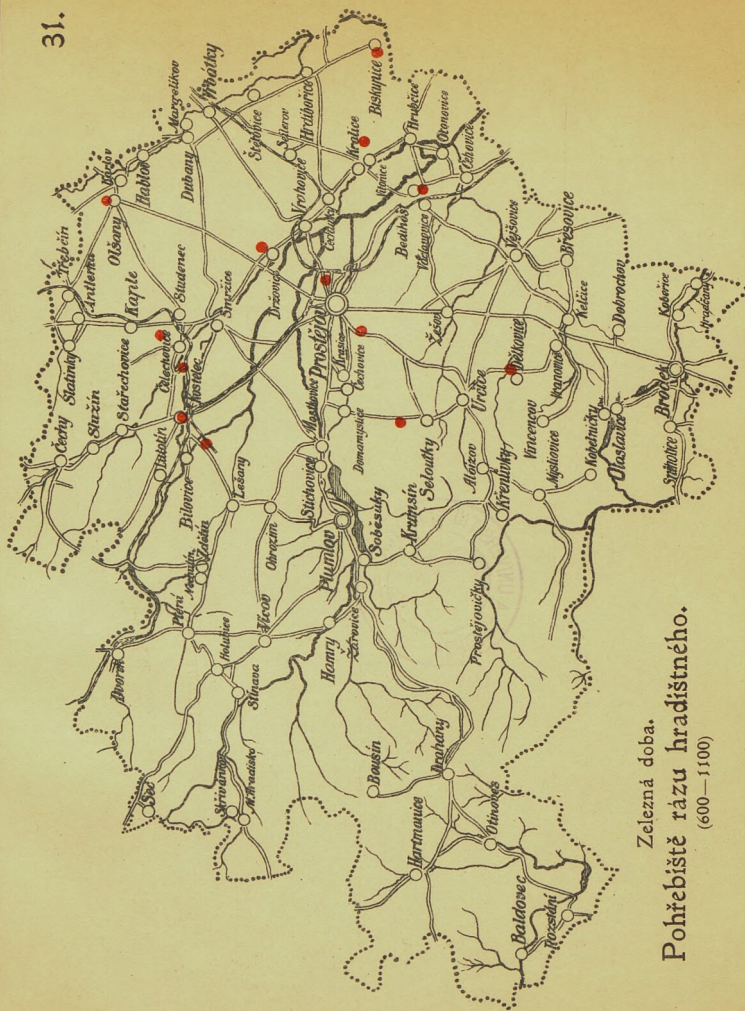
Nalezy římských mincí.

Železná doba.
Nálezy rázu merovejského.
(400—600)

Železná doba.
Sídliště rázu hradistného.
(600 — 1100)

Zelezná doba.
Pohřebiště rázu hradistného.
(600—1100)